

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

Глухівського НПУ ім. О. Довженка

Марина ХРОЛЕНКО

Марина Хроленко

2024

ПРОГРАМА
АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ
З МЕТОДИК ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
ОП «Початкова освіта»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 013 ПОЧАТКОВА ОСВІТА
галузі знань 01 ОСВІТА / ПЕДАГОГІКА
Форма навчання: денна, заочна

Глухів -2024

Робочу програму освітнього компонента складено відповідно до Стандарту вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта ОС «Бакалавр», професійних стандартів за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)», ОПП підготовки бакалаврів за спеціальністю 013 Початкова освіта, навчального плану, навчальної програми).

Програму склали:

Зенченко Т. Ф., Собко В. О., Пінчук І. О., Непомняща Г. І., Мозуль І. В., Вишник О. О., Ігнатенко О. В., Литвинов А.С., Ковальов О. Є., Пішун С. Г., Цись Д. І., Аторіна В. М.

ЗАТВЕРДЖЕНО

кафедрою теорії і методики початкової освіти

протокол засідання № 1 від 28.08.2024 р.

Завідувач кафедри Тетяна ЗЕНЧЕНКО, кандидат педагогічних наук, доцент

ЗАТВЕРДЖЕНО

кафедрою педагогіки і психології початкової освіти

протокол засідання № 1 від 28.08.2024 р.

Завідувач кафедри Людмила БІРЮК, доктор педагогічних наук, професор

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою Навчально-наукового інституту педагогіки і психології

протокол № 9 від 28.08.2024 р.

Голова вченої ради

ННІ Педагогіки і психології Андрій ШЕРУДИЛО, кандидат педагогічних наук, доцент

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму атестаційного іспиту з методик початкової освіти складено для випускників за ОС «Бакалавр» галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 013 Початкова освіта.

Програма передбачає ґрунтовну перевірку навчальних досягнень з методик початкової освіти із застосуванням новітніх інноваційних технологій. Програма атестаційного екзамену ґрунтується на оволодінні програмними результатами навчання з таких освітніх компонентів: Методика навчання мовно-літературної освітньої галузі (методика навчання української мови; методика навчання літературного читання; методика навчання іноземної мови); методика навчання математичної освітньої галузі; методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»; методика навчання технологічної освітньої галузі; методика навчання інформатичної освітньої галузі; методика навчання мистецької освітньої галузі (образотворче мистецтво з методикою навчання; музичне мистецтво з методикою навчання); методика навчання фізкультурної освітньої галузі.

Програма визначає галузеві кваліфікаційні вимоги до соціально-виробничої діяльності випускника Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка освітнього ступеня «Бакалавр» галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 013 Початкова освіта, ОП «Початкова освіта» та державні вимоги до властивостей та якостей особи, яка здобула означений освітній рівень.

Основні навчальні компетентності випускників як результат успішного засвоєння освітньо-професійної програми:

Загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-9. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Фахові (спеціальні) компетентності:

СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.

СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої,

технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-5. Здатність до проєктування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

СК-10. Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.

СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.

СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

СК-13. Здатність до практичного застосування англомовних лінгвокраїнознавчих знань у професійній діяльності, до використання автентичних англомовних творів в освітньому процесі початкових класів закладів загальної середньої освіти.

**Компетентності відповідно до Професійного стандарту
за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти»,
«Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом
молодшого спеціаліста)»**

Загальні компетентності

ЗК.01. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина, реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність);

ЗК.02. Здатність до особистісної взаємодії, робота в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність);

ЗК.03. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (культурна компетентність);

ЗК.04. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (лідерська компетентність);

ЗК.05. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості (підприємницька компетентність).

Трудові функції (професійні компетентності, що входять до них)

Трудова функція А Навчання учнів предметів (інтегрованих курсів)
(А1 Мовно-комунікативна компетентність, А2 Предметно-методична компетентність, А3 Інформаційно-цифрова компетентність);
Трудова функція Б Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу
(Б1 Психологічна компетентність; Б2 Емоційно-етична компетентність; Б3 Компетентність педагогічного партнерства);
Трудова функція В Участь в організації безпечного та здорового освітнього середовища
(В1 Інклюзивна компетентність (*частково*); В2 Здоров'язбережувальна компетентність; В3 Проєктувальна компетентність);
Трудова функція Г Управління освітнім процесом
(Г1 Прогностична компетентність; Г2 Організаційна компетентність; Г3 Оцінювально-аналітична компетентність);
Трудова функція Д Безперервний професійний розвиток
(Д1 Інноваційна компетентність (*частково*); Д2 Здатність до навчання впродовж життя (*частково*); Д3 Рефлексивна компетентність).

Програмні результати навчання:

ПР-01. Організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПР - 02. Управляти складною професійною діяльністю та проєктами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах.

ПР-03. Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.

ПР-04. Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.

ПР-05. Організовувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.

ПР-06. Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

ПР-07. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПР-08. Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.

ПР-09. Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПР-10. Використовувати в освітній практиці різні прийоми формувального, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.

ПР-11. Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.

ПР-12. Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

ПР-13. Організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно проектувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

ПР-14. Забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

ПР-15. Здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу.

ПР-17. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПР-18. Застосовувати англomовні лінгвокраїнознавчі знання у професійній діяльності вчителя початкових класів; використовувати автентичні англomовні твори в освітньому процесі початкових класів закладів загальної середньої освіти.

Загальна характеристика програми атестаційного іспиту

Програма включає:

1. Перелік розділів і тем.
2. Критерії оцінювання знань, умінь і навичок студента.
3. Список літератури для підготовки до атестаційного іспиту

Атестаційний іспит охоплює теоретичний і практичний складники:

- **теоретичний** містить відповіді на питання з фахових методик початкової освіти, визначених у білеті;
- **практичний** складник передбачає розроблення і представлення здобувачем освіти фрагментів уроків із методик, визначених у теоретичних питаннях білету.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

РОЗДІЛ 1. МОВНО-ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

1.1. Методика навчання української мови

Змістовий модуль 1. Вступ. Методика навчання грамоти

1.1. Методика навчання української мови як педагогічна наука. Завдання методики навчання української мови у контексті Концепції «Нова українська школа».

1.2. Мета і завдання початкового курсу мовно-літературної освіти. Змістові лінії Державного стандарту початкової освіти (2018 р.): зміст навчання та очікувані результати. Компетентнісний підхід у початковій мовній освіті.

1.3. Наукові основи методики навчання грамоти. Лінгвістичні і психолого-педагогічні засади методики навчання грамоти. Педагогічні вимоги до організації навчання грамоти: загальнодидактичні і спеціальні (методичні). Мотивація навчальної діяльності першокласників у цей період. Використання інформаційних технологій. Характеристика сучасного звукового аналітико-синтетичного методу навчання грамоти.

Чинні типові освітні програми і підручники з навчання грамоти. Навчально-методичний комплект з навчання грамоти.

Побудова процесу навчання грамоти за змістовими лініями Державного стандарту початкової освіти (2018 р.) і Типових освітніх програм (2018–2019 рр.): «Взаємодіємо усно», «Читаємо», «Взаємодіємо письмово», «Досліджуємо медіа», «Досліджуємо мовні явища» («Досліджуємо мовлення»).

1.4. Добуквений (підготовчий) період. Основні освітні завдання добуквеного періоду. Зміст навчання та очікувані результати.

Методика реалізації змістової лінії «Взаємодіємо усно» в добуквений період. Методика реалізації змістової лінії «Досліджуємо мовні явища» («Досліджуємо мовлення») в добуквений період (формування в учнів початкових уявлень про "слово", "речення", "розповідь").

Методика ознайомлення учнів із фонетичними уявленнями ("голосний звук", "приголосний звук", "твердий приголосний", "м'який приголосний") у добуквений період. Методика ознайомлення учнів з фонетичними уявленнями "склад", "наголос", "наголошений склад" у добуквений період.

Методика підготовки першокласників до письма в добуквений період.

1.5. Буквений період навчання грамоти: завдання, зміст навчання та очікувані результати. Реалізація змістових ліній програм початкової освіти (мовно-літературна освітня галузь Державного стандарту початкової освіти). Поділ буквеного періоду на етапи. Зміст роботи на кожному. Принцип розташування букв у "Букварі".

Структура та методика уроку читання на вивчення нового звука і нової букви в умовах Нової української школи. Інтегровані уроки навчання грамоти.

Прийоми навчання учнів читати прямі двобуквені склади ПГ - П'Г, двоскладові слова. Види аналітико-синтетичних вправ у буквений період, вправи з розвитку мовлення та фонематичного слуху. Випереджувальний принцип звукового аналізу. Способи, види, форми учнівського читання в буквений період.

1.6. Методика реалізації змістової лінії «Взаємодіємо усно». Види словникових та словниково-логічних вправ, методика їх проведення в буквений період. Прийоми розкриття лексичного значення слова, виразів. Методика роботи над синонімами, антонімами, багатозначними словами, загадками, скоромовками у зв'язку з опрацюванням сторінок "Букваря".

Методика проведення бесід за сюжетними малюнками у "Букварі", на основі власного дитячого досвіду, спостережень, прослуханих/переглянутих медіапродуктів.

1.7. Навчання письма у буквений період. Теоретичні засади методики навчання каліграфічного письма у початкових класах. Методи навчання каліграфічного письма: копіювальний, тактовий (ритмічний), аналітико-синтетичний, лінійний (графічний), генетичний і метод Карстера. Основні вимоги щодо техніки і засобів письма.

Норми каліграфічного письма в сучасній початковій школі. Написання основних і додаткових елементів рукописних букв українського алфавіту. Особливості написання малих літер українського алфавіту. Особливості написання великих літер українського алфавіту. Особливості запису складів (буквосполучень), слів, речень.

Методика навчання учнів писати нову букву, склади, слова з новою буквою. Засвоєння на уроках основ правопису. Різні види вправ на уроках письма. Прийоми запобігання можливим помилкам у письмі учнів. Структура і методика уроків письма у буквений період.

Види самостійної роботи, методика їх організації на уроках читання, письма.

Завдання післябуквеного періоду. Структура і методика уроків читання й письма в цей період.

Організація і завдання роботи з дитячою книжкою в період навчання грамоти.

Змістовий модуль 2. Методика розвитку усного і писемного мовлення

2.1. Наукові основи методики розвитку мовлення учнів початкових класів (Види мовлення. Монолог і діалог. Усне (аудіювання і говоріння) і писемне (читання і письмо). Методи розвитку мовлення учнів).

2.2. Основні напрями роботи з розвитку мовлення. Передумови успішного розвитку мовлення. Формування в учнів уявлень про мову і мовлення. Методика формування в учнів уявлень про текст, його тему, основну думку, будову тексту. Прийоми ознайомлення учнів із типами текстів. Робота над словом. Джерела збагачення словникового запасу учнів. Прийоми розкриття лексичного значення слів.

2.3. Методика розвитку зв'язного мовлення. Письмові перекази, їх класифікація. Структура і методика уроку письмового переказу. Учніські твори, їх класифікація. Структура і методика уроку навчального твору. Методика аналізу учнівських творів і переказів. Критерії і норми оцінювання переказів і творів.

Мовні помилки, їх типи. Методика роботи над попередженням мовних помилок, їх виправленням та подоланням.

Види писемного ділового мовлення (записка, лист, вітальна листівка, запрошення, оголошення, sms-повідомлення та ін.) у початкових класах. Методика навчання писати ділові папери.

Змістовий модуль 3. Методика вивчення мовної теорії

3.1. Значення і завдання початкового курсу української мови у контексті Концепції «Нова українська школа». Практична спрямованість курсу. Компетентнісно орієнтовані завдання в системі початкового курсу української мови.

3.2. Методи навчання мови в початкових класах (евристичний, проблемний, пояснювально-ілюстративний, репродуктивний та ін.). Інтерактивні методи. Мовні вправи, їх значення, класифікація. Вимоги до вправ. Види мовного розбору. Методика їх проведення по класах. Застосування сучасних інформаційних технологій.

Процес формування в учнів молодшого шкільного віку уявлення про граматичне поняття. Методичні умови, що забезпечують формування граматичних понять. Опанування здобувачами початкової освіти лінгвістичних знань у процесі дослідницької діяльності.

3.3. Типи уроків української мови в початкових класах. Сучасні вимоги до уроків української мови в умовах НУШ. Застосування інформаційних технологій на уроках. Нестандартні уроки. Нетрадиційні види роботи на уроках.

Структура і методика проведення уроку вивчення нового матеріалу. Використання нових педагогічних технологій.

Структура і методика уроків закріплення, повторення та узагальнення матеріалу з української мови. Використання нових педагогічних технологій.

3.4. Методика вивчення основ фонетики і графіки. Голосні звуки і позначення їх буквами. Дзвінки і глухі приголосні звуки. Алфавіт. Методика проведення звукового та звуко-буквеного аналізу.

3.5. Методика опрацювання елементів синтаксису. Формування поняття про речення. Вивчення типів речень за метою висловлювання і за інтонацією. Робота над засвоєнням понять

"основа речення", "головні члени речення". Вивчення типів речень за метою висловлювання і за інтонацією. Види вправ із синтаксису і пунктуації.

3.6. Методика вивчення елементів лексики у початковій школі. Робота над усвідомленням прямого і переносного значення слова, багатозначністю й омонімією. Робота над синонімами й антонімами.

3.7. Значення і завдання роботи над вивченням морфемної будови слів. Вивчення кореня слова. Методика вивчення основи слова і закінчення. Методика вивчення префікса і суфікса.

3.8. Методика вивчення частин мови. Система вивчення іменника. Система вивчення прикметника. Методика вивчення займенника. Система вивчення дієслова. Методика вивчення числівника і прислівника. Методика вивчення службових слів.

3.9. Методика навчання орфографії. Види орфографічних правил. Методика роботи над орфографічним правилом. Умови успішного формування орфографічних навичок. Види орфографічних вправ і методика їх проведення. Основні типи орфографічних помилок, їх причини. Способи попередження помилок та їх подолання. Єдиний мовний режим. Методика виправлення помилок у робочих зошитах учнів. Оцінювання класного і домашнього письма.

1.2. Методика навчання літературного читання

1.2.1. Мета мовно-літературної освітньої галузі Державного стандарту початкової освіти (2018 р.). Мета, завдання, значення курсу «Українська мова. Читання» / «Літературне читання» в початкових класах.

Характеристика змістових ліній освітніх програм з української мови та читання / літературного читання (мовно-літературна освітня галузь Державного стандарту початкової освіти).

Структура і зміст програми з читання/літературного читання для 2 – 4 класів. Роль підручника з літературного читання, його функції.

1.2.2. Читацька компетентність молодшого школяра: теоретичний аспект.

Реалізація компетентнісного підходу на уроках читання в процесі опрацювання творів різних жанрів.

1.2.3. Організація освітнього процесу із застосуванням діяльнісного підходу на інтегровано-предметній основі та з переважанням ігрових методів у першому циклі (1–2 класи) та на інтегровано-предметній основі у другому циклі (3–4 класи)

1.2.4. Різновиди навчального читання. Особливості читання вголос і мовчки. Форми читання вголос. Способи читання.

1.2.5. Якості повноцінного читання, їх взаємозумовленість. Свідомість читання. Прийоми, що забезпечують усвідомлення учнями прочитаного твору. Правильність читання. Типові помилки під час читання, причини їх появи. Прийоми вироблення правильності читання. Прийоми запобігання помилковому читанню. Швидкість (темп) читання. Умови розвитку оптимального темпу читання в 1–4 класах. Виразність читання. Вимоги до виразного читання. Умови вироблення виразності читання. Етапи підготовки до виразного читання.

1.2.6. Основні етапи процесу роботи над художнім твором, їх завдання, зміст роботи.

Методика проведення смислового і структурного аналізу тексту. Мовленнєвий і літературний розвиток учнів на уроках літературного читання. Розвиток творчої діяльності учнів на основі прочитаного.

1.2.7. Основні види, прийоми роботи на уроках читання. Застосування інноваційних технологій на уроках читання. Методика проведення підготовчої роботи. Прийоми організації першого читання і перевірка сприймання. Методика проведення повторного читання тексту, його аналізу, розкриття основної думки. Методика навчання учнів складати план прочитаного. Методика підготовки учнів до усного переказу прочитаного. Види переказів.

1.2.8. Методика опрацювання творів різних жанрів. Методика опрацювання оповідань.

Особливості роботи над казкою, легендою. Методика читання байки. Методика читання віршів. Методика роботи над драматичними творами в початкових класах. Особливості роботи

над загадкою, прислів'ям, скоромовкою на уроках читання. Методика опрацювання науково-художніх творів.

1.2.9. Типологія уроків літературного читання. Зміст, структура, методика уроків літературного читання. Багатоваріантність побудови уроків літературного читання. Уроки узагальнення знань з читання.

1.2.10. Мета і завдання позакласного читання в початкових класах. Зв'язок позакласного читання з класним. Форми керівництва позакласним читанням учнів початкових класів. Види уроків позакласного читання, їх зміст, основні завдання. Три етапи формування читацької самостійності школярів. Завдання, методика роботи та організація навчальної діяльності учнів на кожному етапі. Типи основних структур занять і уроків, методика їх проведення на кожному етапі позакласного читання.

1.3. Методика навчання іноземної мови

1. Предмет методики навчання іноземної мови в початковій школі, її мета і завдання.
2. Місце дисципліни «Іноземна мова» в новому Державному стандарті загальної середньої освіти та Програмі з іноземних мов у рамках реформи НУШ.
3. Організація процесу навчання іноземної мови на уроці в початковій школі. Функції вчителя іноземної мови початкових класів.
4. Лінгвістичні основи методики навчання іноземної мови в початковій школі.
5. Дидактичні основи методики навчання іноземної мови в початковій школі.
6. Чотирикомпонентна мета навчання іноземної мови в початковій школі.
7. Суть і складники поняття іншомовної компетентності.
8. Суть і складники поняття іншомовної мовленнєвої компетентності.
9. Предметно-змістове наповнення процесу формування іншомовної комунікативної компетентності учнів початкових класів.
10. Загальнодидактичні принципи навчання іноземної мови в початковій школі.
11. Провідні методичні принципи навчання іноземної мови в початковій школі.
12. Вправи та їх роль у процесі формування іншомовної комунікативної компетентності учнів початкових класів.
13. Методи навчання іноземної мови в початковій школі.
14. Прийоми навчання іноземної мови в початковій школі.
15. Засоби навчання іноземної мови в початковій школі.
16. Навчально-методичний комплект з іноземної мови для початкових класів як засіб особливого призначення у процесі навчання іноземної мови в початкових класах.
17. Система планування навчального процесу з іноземної мови в початковій школі.
18. Поурочне планування. Вимоги до уроку іноземної мови в початковій школі.
19. Методика формування іншомовної фонетичної компетентності учнів початкових класів.
20. Методика формування іншомовної лексичної компетентності учнів початкових класів.
21. Методика формування іншомовної граматичної компетентності учнів початкових класів.
22. Методика формування іншомовної компетентності учнів початкових класів в аудіюванні.
23. Методика формування іншомовної компетентності учнів початкових класів у діалогічному мовленні.
24. Методика формування іншомовної компетентності учнів початкових класів у монологічному мовленні.
25. Методика формування іншомовної компетентності учнів початкових класів у читанні.
26. Методика формування іншомовної компетентності учнів початкових класів у письмі.
27. Особливості контролю рівня сформованості іншомовної комунікативної компетентності.
28. Вимоги до оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи та контролю знань, навичок і вмінь з іноземної мови.
29. Принципи та система орієнтирів аналізу уроку іноземної мови в початковій школі.
30. Вимоги до вчителя іноземної мови початкової школи.

Розділ 2. Математична освітня галузь

Методика навчання математичної освітньої галузі

Тема 1. Загальні питання навчання математики в сучасній початковій школі.

- 1.1. Предметна математична компетентність та компетенція молодшого школяра.
- 1.2. Методична компетентність вчителя початкових класів (готовність до навчання математики молодших школярів).
- 1.3. Освітні, виховні і розвивальні завдання навчання математики в початкових класах.
- 1.4. Інноваційні засоби навчання математики в сучасній початковій школі.
- 1.5. Сучасний урок математики в початкових класах: різновиди його структури; форми організації навчальної діяльності на уроках математики.
- 1.6. Інтегроване навчання математики у початковій школі.
- 1.7. Загальні навчальні цілі математичної освітньої галузі.
- 1.8. Аналіз Державного стандарту початкової загальної освіти і типових освітніх програм для 1-4 класів щодо вивчення математичної галузі.
- 1.9. Сучасні методи і прийоми навчання математики учнів початкових класів.

Тема 2. Методика формування і розвитку у молодших школярів обчислювального складника предметної математичної компетентності.

- 2.1. Нумерація і арифметичні дії у концентрі «Десяток». Основні прийоми складання таблиць додавання і віднімання в межах 10.
- 2.2. Нумерація і арифметичні дії у концентрі «Сотня». Складання та засвоєння таблиць додавання і віднімання з переходом через десяток. Усне додавання та віднімання двоцифрових чисел без переходу через десяток. Усне додавання та віднімання двоцифрових чисел з переходом через десяток.
- 2.3. Нумерація і арифметичні дії у концентрі «Тисяча»: особливості нумерації чисел 101-1000. Усне і письмове додавання і віднімання в межах 1000. Усне і письмове множення і ділення у межах 000.
- 2.4. Нумерація і арифметичні дії в концентрі «Багатоцифрові числа»: особливості вивчення нумерації багатоцифрових чисел; нові поняття: класи і розряди чисел. Додавання і віднімання багатоцифрових чисел. Множення і ділення багатоцифрових чисел (загальні і окремі випадки).

Тема 3. Методика навчання молодших школярів розв'язування текстових задач.

- 3.1. Характеристика змістової лінії програми математики (1-4 кл.): «Сюжетні задачі». Роль і місце задач у початковому курсі математики.
- 3.2. Складові процесу розв'язування задач. Види аналізу задачі та їх значення у розвитку пізнавальної самостійності молодших школярів.
- 3.3. Культура запису розв'язань задачі.
- 3.4. Формування навичок учнів розв'язувати прості задачі: основні групи простих задач програмного мінімуму; основні прийоми допомоги учням у процесі роботи над задачею.
- 3.5. Розвиток уявлень учнів про складену задачу та процес її розв'язування.
- 3.6. Розв'язування типових задач з пропорційними величинами.

Тема 4. Методика пропедевтичного матеріалу (алгебри, геометрії, величин та їх вимірювання).

- 4.1. Числові вирази. Числові рівності і нерівності. Основні способи порівняння числових виразів. Називання, читання і обчислення числових виразів. Вирази із змінними.
- 4.2. Формування поняття про рівняння з однією змінною та способи їх розв'язування.
- 4.3. Нерівності із змінною у початковому курсі математики: поняття про нерівність; основні способи розв'язування нерівностей: спосіб добору; спосіб випробування; спосіб зведення нерівності до рівняння; спосіб на основі залежності між компонентами і результатом арифметичних дій.

- 4.4. Розвиток просторових уявлень молодших школярів: характеристика основних видів завдань для учнів за видами просторових фігур.
- 4.5. Геометричні фігури на площині: лінія, відрізок, кут, коло, круг, багатокутник.
- 4.6. Формування базових понять: величина, одиниця величини, одиниця вимірювання величини, значення величини, що означає виміряти величину (на прикладі таких величин: довжина, площа, маса, часові уявлення, швидкість).
- 4.7. Основні одиниці вимірювання довжини, площі, маси, часу, об'єму, швидкості та співвідношення між ними.

Розділ 3. Громадянська та історична, соціальна та здоров'язбережувальна, природнича освітні галузі

Методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»

1. Мета, цілі і завдання природничої і громадянської освітніх галузей у початковій школі.
2. Загальнодидактичні і специфічні принципи структурування матеріалу програм і підручників з «Я досліджую світ».
3. Розвиток пізнавальних здібностей молодших школярів у процесі вивчення «Я досліджую світ»: спостережливості, уваги, логічного і образного мислення, пам'яті, уяви, фантазії, пізнавального інтересу.
4. Розвиток загальнопізнавальних умінь у молодших школярів у процесі вивчення «Я досліджую світ» (виділяти істотне, порівнювати, узагальнювати, встановлювати зв'язки і залежності, різнобічно розглядати предмет).
5. Уявлення і поняття з «Я досліджую світ», їх види, класифікація за змістом і обсягом. Етапи формування понять.
6. Методи та методичні прийоми навчання «Я досліджую світ» у початковій школі, їх класифікація.
7. Словесні методи на уроках «Я досліджую світ» у початковій школі, їх види та методика використання (розповідь, бесіда, пояснення, інструктаж).
8. Наочні методи навчання природничої освітньої галузі в початкових класах, їх характеристика.
9. Засоби навчання, їх класифікація і значення, методика використання в процесі навчання «Я досліджую світ» у початковій школі.
10. Методика використання технічних засобів на уроці і у позакласній роботі з «Я досліджую світ».
11. Методика використання графічних засобів на уроках «Я досліджую світ» у початковій школі.
12. Методика використання натуральних засобів (гербарії, колекції, опудала, вологі препарати) на уроках «Я досліджую світ» у початковій школі.
13. Методика роботи з географічною картою і глобусом на уроках «Я досліджую світ» у початкових класах.
14. Методика формування поняття «план місцевості» на уроках «Я досліджую світ» в початкових класах.
15. Методика проведення дослідів з об'єктами живої і неживої природи з молодшими школярами у процесі навчання «Я досліджую світ».
16. Спостереження – основний метод вивчення природи. Зміст фенологічних спостережень за змінами у неживій і живій природі протягом сезонів року у початкових класах. Завдання для спостережень репродуктивного, пізнавального і творчого характеру.
17. Урок як основна форма організації освітнього процесу. Класифікація, типи уроків у початковій школі. Макро- і мікроструктура уроків різних типів.
18. Вимоги до сучасного уроку з «Я досліджую світ». Підготовка проєкту уроку з «Я досліджую світ» та особливості його реалізації. Підготовка вчителя до уроку.
19. Предметний урок з природничої освітньої галузі та методика його проведення у початковій школі.

20. Дослідницька і практична робота з молодшими школярами на пришкольній навчально-дослідній ділянці.
21. Дослідницька і практична робота з молодшими школярами в куточку живої природи.
22. Дослідницька і практична робота з молодшими школярами в краєзнавчому куточку.
23. Дослідницька і практична робота з молодшими школярами на географічному майданчику.
24. Домашня робота учнів з «Я досліджую світ» в початкових класах: значення, види завдань, диференційований підхід та вимоги до організації.
25. Позакласна і позаурочна робота з «Я досліджую світ» з молодшими школярами, їх значення, форми, вимоги до організації.
26. Екскурсії з природничої освітньої галузі у початкових класах, їх види, значення, роль екскурсій у пізнанні навколишнього світу.
27. Види контролю і перевірки знань учнів початкових класів у процесі навчання «Я досліджую світ».
28. Ігрова діяльність на уроці: особливості організації та ризики. Методика використання ігор у процесі вивчення «Я досліджую світ».
29. Методика роботи з підручником «Я досліджую світ» та дитячою художньою і науково-популярною літературою природничого і суспільствознавчого змісту.
30. Використання народознавчого матеріалу (народного календаря, прислів'їв, віршів, загадок, прикмет, знайомство з трудовими народними традиціями, здобутками етнопедагогіки) у процесі навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» учнів початкових класів.
31. Використання сучасних педагогічних технологій на уроках «Я досліджую світ» у початковій школі.
32. Мета і завдання екологічної освіти в початковій школі (виходячи з екологічної ситуації в Україні і глобальних екологічних проблем).
33. Екологічне виховання молодших школярів у процесі навчання «Я досліджую світ». Інноваційні форми і методи реалізації змісту екологічної освіти у початкових класах. Природоохоронна робота з молодшими школярами.
34. Естетичне виховання учнів початкових класів у процесі навчання «Я досліджую світ». Використання творів мистецтва на уроках.
35. Теоретичні й методичні основи компетентнісного підходу як засобу досягнення освітніх завдань початкової школи.
36. Ключові компетентності та їх реалізація в інтегрованому курсі «Я досліджую світ».
37. Педагогічні аспекти формування предметних компетентностей як сукупності знань, умінь, навичок з інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
38. Діяльнісний підхід до організації інтегрованого навчання. Методика формування дослідницької діяльності молодших школярів.
39. Навчання школярів умінь порівнювати та класифікувати на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
40. Формування в молодших школярів умінь встановлювати причинно-наслідкові зв'язки на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
41. Формування у школярів умінь проведення спостережень, дослідів та експериментів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
42. Особливості підготовки вчителя до екскурсії. Вимоги до організації та проведення навчальної екскурсії з «Я досліджую світ».
43. Моделювання як навчальна діяльність на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
44. Відбір змісту та застосування технологій, методів та прийомів навчання на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
45. Методика формування природничих і суспільствознавчих уявлень і понять в інтегрованому курсі «Я досліджую світ».

46. Сучасний урок Нової української школи як виклик часу. Організація уроку інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
47. Особливості викладання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» в 1, 2, 3, 4 класах. Впровадження нормативних документів НУШ в освітній процес.
48. Освітнє середовище та його роль в організації уроку «Я досліджую світ».
49. Групова робота як засіб формування ключових компетентностей молодших школярів.
50. Лепбук як новітній спосіб організації навчальної діяльності з «Я досліджую світ».
51. Проєктна діяльність на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
52. Компетентнісно орієнтовані завдання як умова реалізації компетентнісного підходу до навчання.
53. Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів з інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
54. Портфоліо як засіб оцінювання та вимірювання навчальних результатів молодших школярів з «Я досліджую світ».
55. Рефлексія як метод само- і взаємооцінювання учнівської діяльності з інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Розділ 4. Технологічна освітня галузь

Методика навчання технологічної освітньої галузі

1. Принципи навчання технологічної освітньої галузі.
2. Методичний аналіз змісту програми технологічної освітньої галузі.
3. Типи уроків технологій.
4. Структура комбінованого уроку технологічної освітньої галузі.
5. Форми організації практичної діяльності учнів у 1-2 класах.
6. Форми організації практичної діяльності учнів у 3-4 класах.
7. Словесні методи навчання на уроках технологічної освітньої галузі.
8. Наочні методи навчання та їхній вплив на засвоєння знань.
9. Методи практичної діяльності учнів та їхній вплив на розвиток творчості.
10. Підготовка вчителя до уроку технологічної освітньої галузі.
11. Види та зміст інструктажів на уроках технологічної освітньої галузі.
12. Структура вступного інструктажу на уроках технологічної освітньої галузі.
13. Контроль рівня навчальних досягнень учнів з технологічної освітньої галузі.
14. Використання технології ліплення з пластиліну для розвитку дрібної моторики.
15. Особливості технології ліплення з пап'є-маше.
16. Використання ліплення з солоного тіста в арт-терапевтичній діяльності.
17. Технологія роботи з ножицями. Прийоми різання по прямій лінії.
18. Технологія роботи з ножицями. Прийоми різання по кривій лінії.
19. Використання природних матеріалів на уроках технологій.
20. Види аплікацій та їхній вплив на розвиток творчих здібностей учнів.
21. Технологія виготовлення об'ємних виробів із природного матеріалу.
22. Флоромозаїка, технологія виготовлення аплікацій.
23. Види простих переплетень текстильних матеріалів.
24. Види та технологія виконання контурних оздоблювальних швів.
25. Види та технологія виконання швів лічильними техніками.
26. Технологія роботи з металами та дротом.
27. Використання матеріалів хімічного походження у творчій діяльності.
28. Технологія роботи з соломою. Особливості виготовлення виробів.
29. Технологія квілінгу. Особливості виготовлення виробів.
30. Основи плетіння гачком у початковій школі.
31. Використання перевивання ниток у творчих завданнях.
32. Основи техніки оригамі для розвитку просторового мислення.
33. Види паперу та їхнє застосування у технологічній діяльності.

34. Особливості виготовлення листівки як творчого завдання.
35. Технологія виготовлення плоских іграшок.
36. Технологія виготовлення об'ємних іграшок.
37. Технологія виготовлення дидактичних ігор.
38. Правила роботи з шаблонами та клесм.
39. Арт-терапія на уроках технологічної освітньої галузі.
40. Проєктна діяльність як засіб формування soft skills у молодших школярів.
41. Використання методів апсайклінгу у формуванні екологічної свідомості.
42. Інтеграція сталого розвитку в навчальний процес уроків технології.
43. Особливості організації інклюзивного навчання на уроках технологічної освітньої галузі.
44. Використання природних матеріалів для формування екологічної культури учнів
45. Методи арт-терапії для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами
46. Формування критичного мислення через творчу діяльність
47. Вплив уроків технології на розвиток емоційного інтелекту учнів початкової школи.

Розділ 5. Інформатична освітня галузь

Методика навчання інформатичної освітньої галузь

1. Мета та завдання пропедевтичного курсу інформатики.
2. Методика вивчення теми «Комп'ютери та їх застосування» у 2-му класі.
3. Предмет методики навчання інформатики і її місце в системі професійної підготовки вчителя початкової школи. Інформатика як наука і навчальний предмет в школі.
4. Методика формування початкових навичок роботи з ПК. Програмне забезпечення для формування початкових навичок роботи з комп'ютером.
5. Змістові лінії курсу інформатики у початковій школі.
6. Педагогічні основи використання інформаційно-комунікаційних технологій навчання у початковій школі.
7. Санітарно-гігієнічні вимоги до проведення занять з використанням інформаційно-комунікаційних технологій у початковій школі.
8. Засоби навчання, класифікація засобів навчання.
9. Використання інформаційно-комунікаційних технологій для підтримки вивчення предметів початкової школи.
10. Підручники та посібники. Програмне забезпечення курсу інформатики у початковій школі.
11. Методика вивчення теми «Основні складові комп'ютера. Початкові навички роботи з комп'ютером» у 2-му класі.
12. Методика вивчення теми «Поняття про повідомлення, інформацію та інформаційні процеси» у 2-му класі.
13. Методика вивчення теми «Алгоритми і виконавці» у 2-му класі .
14. Методика вивчення теми «Графічний редактор» у 2-му класі.
15. Методика вивчення теми «Інформаційні процеси і комп'ютер» у 3-му класі.
16. Методика вивчення теми «Файли та папки. Вікна та операції над ними» у 3-му класі.
17. Методика вивчення теми «Пошук даних в Інтернеті» у 3-му класі.
18. Методика вивчення теми «Робота із презентаціями» у 3-му класі.
19. Методика вивчення теми «Алгоритми і виконавці» у 3-му класі.
20. Методика вивчення теми «Операції над папками і файлами» у 4-му класі.
21. Методика вивчення теми «Опрацювання тексту на комп'ютері» у 4-му класі.
22. Методика вивчення теми «Електронне листування» у 4-му класі.
23. Методика вивчення теми «Висловлювання. Алгоритми з розгалуженням і повторенням» у 4-му класі.
24. Методика формування початкових навичок роботи з комп'ютером.
25. Методика формування уявлень про інформацію, знак, модель, код, кодування.
26. Методика формування алгоритмічного мислення учнів.

27. Розвиток логічного мислення, пам'яті, спостережливості та просторової уяви на заняттях з інформатики у початковій школі.
28. Урок, класифікація уроків і їх структура. Використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках різних типів.
29. Що входить у поняття периферійних пристроїв? Для чого призначений монітор? Які функції виконує відеоадаптер?
30. Що входить у поняття периферійних пристроїв? За якими ознаками класифікують принтери? Опишіть принцип роботи матричних та струменевих принтерів. Яким є принцип роботи лазерного принтеру?
31. Яке призначення і функції операційних систем? Що ви можете сказати про принципові особливості середовища Windows?
32. Що розуміється під поняттям «файл»? Що таке таблиця кодування? Які стандарти кодування символів існують на сьогодні?
33. Які є способи опису алгоритмів? Що розуміється під словесним описом алгоритму? Назвіть елементи блок-схеми алгоритму та поясніть їх призначення.
34. Які є базові структури алгоритмів? Який алгоритм називається лінійним?
35. Які є базові структури алгоритмів? Які основні різновиди циклів?
36. Що таке мова програмування? У чому відмінність мов програмування від природних?
37. Що таке алгоритм? Наведіть приклади. Якими основними властивостями повинен володіти алгоритм?
38. Як розуміється формальність алгоритму? Наведіть приклади алгоритмів з навколишнього життя.
39. Поясніть відмінність між словесною та графічною формами подання алгоритму. Наведіть приклади вербальних алгоритмів. Наведіть приклад графічно представленого алгоритму.
40. Як алгоритми класифікують за видами? Представте у вигляді блок-схеми алгоритм прибирання квартири.
41. Склад середовища виконавця алгоритмів Scratch. Інтерфейс програми.
42. Апаратні компоненти інформаційної системи. Які пристрої розміщуються у системному блоці ПК?
43. Поняття про комп'ютерні мережі. Типи комп'ютерних мереж. Способи організації комп'ютерних мереж.
44. Інтернет, історія розвитку, принципи роботи. Сервіси комп'ютерної мережі Інтернет.
45. Носії даних та відомостей, їх типологія і характеристики.
46. Прикладне програмне забезпечення загального призначення. Програми для роботи з документами.
47. Прикладне програмне забезпечення загального призначення. Програми для роботи з графікою.
48. Прикладне програмне забезпечення загального призначення. Програми для роботи в Інтернеті.
49. Поняття про комп'ютерну безпеку. Віруси та антивіруси.
50. Програми для стиснення даних, принцип роботи і основні характеристики.
51. Архітектура персонального комп'ютера.
52. Інформація, повідомлення, шум. Види інформації. Інформаційні процеси.
53. Етапи розвитку обчислювальної техніки.
54. Системи числення. Двійкова система числення.
55. Різновиди програмного забезпечення. Прикладне та системне програмне забезпечення.
56. Різновиди програмного забезпечення. Службові програми, утиліти.

Розділ 6. Мистецька освітня галузь

6.1. Образотворче мистецтво з методикою навчання

1. Аналіз чинних програм з образотворчого мистецтва.

2. Аналіз та оцінка дитячих творчих робіт на уроках образотворчого мистецтва.
3. Види практичної роботи на уроках образотворчого мистецтва.
4. Вимоги до наочності на уроках образотворчого мистецтва. Типи, види наочності.
5. Вимоги до організації навчально-виховної роботи з образотворчого мистецтва.
6. Відчуття форми та об'єму в учнів молодшого та середнього шкільного віку (сприймання та зображення).
7. Вікові психолого-педагогічні особливості образотворчої діяльності школярів.
8. Графічні вправи та графічні зображення на уроках образотворчого мистецтва.
9. Демонстраційний матеріал до уроків образотворчого мистецтва.
10. Дидактична структура уроку образотворчого мистецтва. Етапи уроку образотворчого мистецтва та їх зміст.
11. Дитячий малюнок як феномен художньої культури.
12. Зміст методів навчання образотворчого мистецтва за характером керівництва розумовою діяльністю учнів.
13. Зміст методів навчання образотворчого мистецтва за джерелом передачі та характером сприйняття інформації.
14. Зміст та вимоги програм образотворчого мистецтва. Структура змісту календарно-тематичного планування.
15. Зміст та науково-теоретичні засади навчання та виховання школярів в процесі занять образотворчим мистецтвом.
16. Зміст та реалізація навчальних образотворчих проблем «колір», «композиція».
17. Зміст та реалізація навчальних образотворчих проблем «простір та об'єм», «форма».
18. Інтерактивні методи навчання образотворчого мистецтва.
19. Історія методики викладання образотворчого мистецтва. Місце образотворчого мистецтва України в розвитку світової культури.
20. Календарно-тематичне планування уроків з образотворчого мистецтва. Вимоги до нього.
21. Колір як найважливіша проблема образотворчого мистецтва. Виразність, символіка кольору
22. Композиція, як основна образотворча проблема. Закони композиції.
23. Контроль та визначення рівня знань, умінь і навичок учнів. Критерії оцінки теоретичного рівня знань та практичних робіт.
24. Методика викладання образотворчого мистецтва у Стародавньому Єгипті, Римі та Греції.
25. Методика поетапного графічного (живописного) зображення.
26. Методика проведення позакласної роботи з образотворчого мистецтва.
27. Методика проведення уроків зображення з натури, по пам'яті, за уявою.
28. Методика роботи з папером: види, вправи. Розробити фрагмент уроку з виділенням навчального завдання «форма та об'єм» як домінуючого.
29. Методика розкриття основних положень образотворчої грамоти в різних видах художньої діяльності.
30. Методична система, методи, прийоми навчання образотворчому мистецтву в школі.
31. Методологічні засади викладання образотворчого мистецтва у початковій школі.
32. Навчальна науково-методична та організаційна робота вчителя образотворчого мистецтва.
33. Навчально-методичний комплект до уроків образотворчого мистецтва.
34. Нестандартні уроки образотворчого мистецтва.
35. Оснащення кабінету образотворчого мистецтва у школі.
36. Особливості етапів «актуалізації опорних знань» та «оголошення теми» на уроках образотворчого мистецтва.
37. Особливості етапів «оцінка та аналіз дитячих робіт», «підсумок та узагальнення» на уроках образотворчого мистецтва.

38. Особливості етапу «виклад нового матеріалу» на уроках образотворчого мистецтва
39. Особливості образотворчої діяльності учнів початкових класів.
40. Особливості пейзажного зображення на уроках образотворчого мистецтва у молодших класах.
41. Особливості проведення практичної роботи на уроках образотворчого мистецтва.
42. Педагогічний малюнок, його роль й задачі на уроках образотворчого мистецтва.
43. Педагогічні умови навчання образотворчого мистецтва у початкових класах.
44. Період становлення та розвиток радянської школи малювання та методів його викладання.
45. Планування та організація освітньої роботи з образотворчого мистецтва.
46. Поняття про методи навчання образотворчого мистецтва та їх класифікація.
47. Предмет, мета і завдання навчальної дисципліни «Образотворче мистецтво» у загальноосвітній школі.
48. Принципи та методи навчання образотворчому мистецтву на сучасному етапі.
49. Професійна культура, майстерність та методична діяльність вчителя образотворчого мистецтва. Вимоги до нього.
50. Психолого-педагогічне обґрунтування методів викладання образотворчого мистецтва.
51. Психолого-педагогічні основи та методика сприймання творів мистецтва учнями молодшої школи.
52. Робота з фарбами: види, методика, вправи.
53. Розвиток відчуття форми та об'єму в учнів початкової та основної школи.
54. Розвиток просторових уявлень. Передача за допомогою кольору перспективи та об'єму.
55. Роль та функції мистецтва в житті суспільства та значення викладання образотворчого мистецтва в загальноосвітній школі.
56. Слово вчителя у системі дидактичних засобів навчання образотворчого мистецтва.
57. Специфіка, зміст та методика проведення уроків декоративного мистецтва у молодших класах.
58. Сутність принципів контролю та міцності знань, врахування вікових й індивідуальних особливостей на уроках образотворчого мистецтва.
59. Сутність принципів послідовності та систематичності на уроках образотворчого мистецтва.
60. Сутність принципів природовідповідності та культуровідповідності на уроках образотворчого мистецтва.
61. Сучасні напрямки викладання образотворчого мистецтва у школі та позашкільних закладах.
62. ТЗН та сучасні технології навчання образотворчого мистецтва.
63. Типи та види уроків образотворчого мистецтва.
64. Типи уроків образотворчого мистецтва у початкових класах.
65. Урок, як основна форма організації освітнього процесу з образотворчого мистецтва.
66. Форми активізації художньо-пізнавальної та творчої діяльності на заняттях образотворчого циклу.
67. Художні техніки та матеріали на уроках образотворчого мистецтва.

6.2. Музичне мистецтво з методикою навчання

1. Сутність, мета і завдання музичного навчання школярів у ЗЗСО.
2. Особливості уроку музичного мистецтва в сучасній школі.
3. Дитячий голос і особливості його розвитку. Гігієна, співацький режим і охорона дитячого голосу.
4. Методика розучування пісні на уроці музичного мистецтва.
5. Музична грамота в структурі уроку музики, основні принципи й методи її засвоєння.
6. Методика навчання музично-ритмічного почуття у школярів.
7. Методика проведення розспівування на уроці.

8. Аналіз чинних програм з музичного мистецтва для ЗЗСО.
9. Особливості реалізації загально-дидактичних принципів на уроках музичного мистецтва.
10. Методичні основи взаємодії різних видів мистецтв на уроках музичного мистецтва
11. Характеристика основних методів музичного навчання та виховання школярів.
12. Методика проведення музичних диктантів.
13. Музичні здібності та деякі особливості їх розвитку у дітей.
14. Підготовка вчителя до уроку музичного мистецтва.
15. Види музичної діяльності на уроці музики, їх взаємозв'язок і значення.
16. Роль вступної бесіди в структурі слухання музичних творів і вимоги до її проведення.
17. Значення і завдання вокально-хорової роботи.
18. Гурткові форми позакласної роботи в ЗЗСО.
19. Масові форми позакласної роботи.
20. Музично-ритмічне навчання як складовий компонент на уроках музичного мистецтва.
21. Музично-творча діяльність учнів на уроках музичного мистецтва.
22. Основні лади музики молодших школярів.
23. Основні етапи слухання музичного твору на уроці та роль кожного з них.
24. Особливості оцінювання роботи дітей і домашніх завдань на уроках музичного мистецтва.
25. Методика засвоєння понять "Звуки довгі та короткі" в 1 класі.
26. Робота над темою «Напрямок руху мелодії».
27. Основні вокально-хорові навички і методика їх формування.
28. Нетрадиційні форми уроку музичного мистецтва.
29. Позакласні форми роботи з музично-естетичного виховання молодших школярів.
30. Музично-дидактичні ігри на уроках музичного мистецтва.

Розділ 7. Фізкультурна освітня галузь

Методика навчання фізкультурної освітньої галузі

1. Взаємозв'язок шкільного та дошкільного ланок фізичного виховання.
2. Завдання фізичного виховання в початковій школі.
3. Роль учителя на уроці фізичної культури в молодших класах.
4. Медичні групи для занять фізичною культурою.
5. Анатомо-фізіологічні особливості учнів 1-4 класів.
6. Особливості розвитку опорно-рухового апарату учнів молодших класів та пов'язані з цим методичні рекомендації щодо організації процесу фізичного виховання.
7. Особливості розвитку м'язів та зв'язкового апарату учнів молодших класів та пов'язані з цим методичні рекомендації щодо організації процесу фізичного виховання.
8. Особливості функціонування серцево-судинної системи учнів молодших класів та пов'язані з цим методичні рекомендації щодо організації процесу фізичного виховання.
9. Особливості обміну учнів молодших класів та пов'язані з цим методичні рекомендації щодо організації процесу фізичного виховання.
10. Особливості розвитку нервової системи учнів молодших класів та пов'язані з цим методичні рекомендації щодо організації процесу фізичного виховання.
11. Ознаки уроку з фізичного виховання. Переваги уроку перед іншими формами організації процесу фізичного виховання.
12. Основні вимоги до уроку з фізичного виховання.
13. Класифікація уроків з фізичної культури.
14. Завдання підготовчої частини уроку з фізичної культури.
15. Завдання основної частини уроку з фізичної культури. Послідовність вирішення завдань основної частини уроку.
16. Завдання заключної частини уроку з фізичної культури.
17. Чинники, які впливають на побудову уроку фізичної культури.
18. Процес підготовки педагога до уроку.

19. Характеристика засобів фізичного виховання. Допоміжні засоби фізичного виховання та їх характеристика.
20. Види ефектів, що виникають в організмі людини в результаті застосування фізичних вправ. Класифікація фізичних вправ.
21. Методи фізичного виховання, що застосовуються на уроках фізичної культури в початковій школі.
22. Особливості підготовки плану-конспекту уроку з фізичної культури.
23. Методика проведення рухливих ігор в молодших класах.
24. Основи методики розвитку швидкісних можливостей.
25. Основи методики розвитку спритності.
26. Основи методики розвитку сили.
27. Основи методики розвитку гнучкості.
28. Основи методики розвитку витривалості.

Критерії оцінювання

№ п/п	Оцінка ECTS	Рівень	Критерії оцінювання
1	A 90–100	<i>високий рівень</i> сформованості загальних і фахових компетентностей, програмних результатів навчання	Студент: - вільно володіє матеріалом, дає правильні, точні, повні ґрунтовні відповіді, підкріплені прикладами і презентацією власної позиції; - демонструє високий рівень знань програми з методик початкової освіти, отриманих у процесі аудиторної, самостійної роботи; - орієнтується в системі методичних понять, науково правильно їх тлумачить; - використовує сучасну наукову термінологію; - методично грамотно розв'язує запропоновані завдання, проявляє творчість; - вичерпно розкриває актуальні питання сучасної методики навчання в початковій школі, пов'язує їх із суміжними дисциплінами; - володіє сучасними технологіями навчання молодших школярів; - методично грамотно розробляє фрагменти і конспекти уроків; - дотримується високої культури професійного мовлення.
2	B 82–89	<i>достатній рівень</i> сформованості загальних і фахових компетентностей, програмних результатів навчання	Студент: - володіє достатньо високим рівнем знань із методик початкової освіти, дає відповідь на питання в основному повну, змістовну, підкріплену прикладами і власними судженнями; вміє зіставляти та узагальнювати навчальну інформацію; - розкриваючи питання, демонструє теоретичні знання, у цілому правильно використовує наукову термінологію, проте допускає несуттєві неточності, нечітко обґрунтовує власні думки; - добре орієнтується в системі методичних понять, але припускається поодиноких неістотних помилок у їх тлумаченні; - моделює на достатньому рівні фрагменти, плани-конспекти уроків, використовуючи варіативні форми, методи і прийоми; - під час виконання завдань методичного характеру допускає незначні неточності; - володіє на достатньому рівні культурою мовлення.
3	C 74–81	<i>середньо-достатній рівень</i> сформованості загальних і фахових компетентностей, програмних результатів навчання	Студент: - дає відповідь на питання курсів методик недостатньо повну, але в цілому змістовну, підкріплену прикладами і власними судженнями; - добре володіє теоретичними знаннями з методик навчання у початковій школі, отриманими у процесі аудиторної, самостійної та індивідуальної роботи, використовує наукову термінологію; - орієнтується в системі методичних понять, але припускається поодиноких неістотних помилок у їх тлумаченні;

			- розкриває правильно окремі актуальні питання методик початкової освіти, пов'язує їх із суміжними дисциплінами; - під час виконання завдань методичного характеру допускає неістотні помилки; - володіє окремими сучасними технологіями навчання молодших школярів; - у цілому дотримується норм літературної мови.
4	D 64–73	<i>середній рівень</i> сформованості загальних і фахових компетентностей, програмних результатів навчання	Студент: - дає неповну відповідь на основні питання методик початкової освіти, не підкріплює її прикладами; - показує середній рівень знань матеріалу з основних тем методичних курсів, викладає його поверхово; - ключові питання розкриває неповно, відтворює коротко матеріал основних посібників або за конспектом лекції; - не вміє грамотно проаналізувати зміст шкільної програми шкільного курсу; - помиляється у визначенні базових методичних понять, у використанні наукової термінології; - незнайомий із сучасними технологіями, які застосовуються у процесі навчання учнів початкових класів, та їх використання у практичній діяльності; - допускає істотні помилки у розв'язанні конкретних методичних завдань; - не може продемонструвати творчий підхід до розв'язання завдань, пов'язаних із навчанням учнів початкових класів; - під час розроблення фрагментів, конспектів уроків допускає методичні помилки; - володіє на середньому рівні культурою усного і писемного мовлення.
5	E 60–63	рівень сформованості загальних і фахових компетентностей, програмних результатів навчання <i>нижче середнього</i>	Здобувач освіти: - володіє загальними теоретичними відомостями з методик початкової освіти; - виявляє знання й розуміння основних положень дисципліни, але матеріал викладає неповно; - допускає значну кількість помилок у формулюваннях, визначеннях понять і термінів із методик навчання у початкових класах; - не завжди може відповідь підтвердити прикладами; - припускається помилок у процесі виконання практичних завдань, не завжди користується науковою термінологією; - допускає значну кількість методичних помилок у процесі розроблення фрагментів/конспектів уроків; - поверхово висвітлює матеріал.
6	FX 35–59	<i>низький рівень</i> сформованості загальних і фахових компетентностей, програмних результатів навчання	Студент: - виявляє незнання теоретичного матеріалу з методик початкової освіти або демонструє поверхове його висвітлення, не наводить відповідних прикладів; - неповно розкриває ключові питання, використовує при цьому інформацію переважно з конспекту лекцій; - помиляється у визначенні методичних понять, не знає більшості визначень, не використовує наукової термінології; - незнайомий із сучасними технологіями, які застосовуються у процесі навчання учнів початкових класів; - допускає істотні помилки у розв'язанні конкретних методичних завдань, складанні фрагментів, конспектів уроків; - відсутній творчий підхід у вирішенні практичних завдань навчання молодших школярів; - методично неграмотно розробляє фрагменти, конспекти уроків з української мови; - виявляє низьку культуру мовлення.
7	F 1–34	<i>дуже низький</i> рівень сформованості	Студент: - на елементарному рівні володіє загальними теоретичними відомостями з методики початкової освіти;

		загальних і фахових компетентностей, програмних результатів навчання	- не знає визначень методичних понять, не використовує наукової термінології; - не може робити самостійні висновки, узагальнення; - не завжди може елементарно розкрити питання під час відповіді; - не усвідомлює методи, прийоми, засоби організації освітньої діяльності на уроках у початкових класах; - допускає істотні помилки у розв'язанні конкретних методичних завдань; - незнайомий із сучасними технологіями, які застосовуються у процесі навчання учнів початкових класів; - виявляє дуже низьку культуру мовлення.
--	--	--	--

Перелік нормативних джерел

1. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс] (зі змінами) URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

2. Закон України «Про освіту» (у редакції від 01.01.2021) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

3. Концепція розвитку педагогічної освіти [Електронний ресурс] / МОН України // Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.07.2018 р. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>

4. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. Затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р. № 584. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/naukovo-metodychna_rada/2020-metod-rekomendacziyi.docx

5. Національна рамка кваліфікацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 р. № 519. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>).

6. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» Наказ Мінекономіки № 2736 від 23.12.2020 р. URL: <https://www.me.gov.ua/ascod/List?lang=uk-UA&id=d6a26174-d0fd-406b-9c30-7a4043f04eb5&tag=SistemaOblikuPublichnoiInformatsii&pageNumber=8&fCtx=inName&fSort=date&fSdir=desc>

7. Стандарт вищої освіти України. Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти. Ступінь – бакалавр. Галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка. Спеціальність – 013 Початкова освіта. Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 23.03.2021 № 357. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/013-Pochatk.osvita-bakalavr.28.07.pdf>

8. Положення про структуру та зміст освітніх програм у Глухівському національному педагогічному університеті імені Олександра Довженка. URL: https://drive.google.com/file/d/18I6ylIneKNRHk_xnPEK4KY3JTfwFtTgl/view.

Корисні покликання:

1. Стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) // URL: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/04_2016_ESG_2015.pdf.

2. Концепція нової української школи – <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/07/konczepczyia.pdf>

3. EQF 2017 (Європейська рамка кваліфікацій) // URL : <https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/en.pdf> <https://ec.europa.eu/ploteus/content/descriptors-page>

4. QF EHEA 2018 (Рамка кваліфікацій ЄПВО) // URL : http://www.ehea.info/Upload/document/ministerial_declarations/EHEAParis2018_Communique_AppendixIII_952778.pdf

5. ISCED (Міжнародна стандартна класифікація освіти, МСКО) 2011 // URL : <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf>

6. ISCED-F (Міжнародна стандартна класифікація освіти – Галузі, МСКО-Г) 2013 // URL : <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-fields-of-education-and-training-2013-detailed-field-descriptions-2015-en.pdf>

7. TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) та загальними компетентностями та прикладами стандартів – <http://www.unideusto.org/tuningeu/>.

8. Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. / авт.-уклад. : В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / За ред. В. Г. Кременя. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. 100 с. – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protsesu.html?download=83:hlosarii-terminiv-vyshchoi-osvity-2014-r-onovlene-vydannia-z-urakhuvanniam-polozhen-novoho-zakonu-ukrainy-pro-vyshchu-osvitu&start=80>

9. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protsesu.html?download=82:bolonskyi-protses-nova-paradyhma-vyshchoi-osvity-yu-rashkevych&start=80>

10. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protsesu.html?download=88:rozvytok-systemy-zabezpechennia-iakosti-vyshchoi-osvity-ukrainy&start=80>

11. Розроблення освітніх програм : методичні рекомендації / Авт. : В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. Київ : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. 120 с. – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protsesu.html?download=84:rozroblennia-osvitnikh-prohram-metodychni-rekomendatsii&start=80>.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

(Мовно-літературна освітня галузь)

Основна література

1. Вашуленко М. С. Нова українська школа : методика навчання інтегрованого курсу «Українська мова» у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу : навч.-метод. посіб. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2019. 192 с.

2. Вашуленко М. С. Українська мова і мовлення в початковій школі: Метод. посіб. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2018. 400 с.

3. Вашуленко М. С., Вашуленко О. В. Українська мова. Буквар: підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 2 частинах). Київ : Видавничий дім «Освіта», 2018.

4. Вашуленко М. С., Дубовик С. Г. Українська мова та читання : підручник для 2 класу ЗЗСО (у 2 ч.). Київ : Видавничий дім «Освіта», 2019. 144 с.

5. Вашуленко М. С., Васильківська Н. А., Дубовик С. Г. Українська мова та читання : підручник для 3 класу ЗЗСО (у 2 ч.). Київ : Видавничий дім «Освіта», 2020. 160 с.

6. Вашуленко М. С., Васильківська Н. А., Дубовик С. Г. Українська мова та читання : підручник для 4 класу ЗЗСО (у 2 ч.). Київ : Видавничий дім «Освіта», 2021. 168 с.

7. Вашуленко О.В. Формування у молодших школярів умінь створювати власні висловлювання на уроках літературного читання / [Електронне видання]: методичні рекомендації. Київ: Педагогічна думка, 2020. 71 с.
8. Державний стандарт початкової освіти. *Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти: 1–2 класи*. Київ : ТД «ОСВІТА-ЦЕНТР+», 2018. С. 92–122.
9. Закон України «Про освіту». *Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти: 1–2 класи*. Київ : ТД «ОСВІТА-ЦЕНТР+», 2018. С. 3 – 91.
10. Інноваційні технології навчання української мови та літературного читання в початковій школі: навч. посіб. / М-во освіти і науки України, Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка; за заг. ред. Н. В. Гудими. Кам'янець-Подільський : Друк-сервіс, 2018. 166 с.
11. Коваль Г., Деркач Н., Наумчук М. Методика викладання української мови. Навч. посіб. Т. : Астон, 2018. 287 с.
12. Котик Т.М. Методика навчання української мови в початковій школі : Навчально-методичний посібник для студентів дистанційної форми навчання спеціальності «Початкова освіта». Івано-Франківськ, 2015. 295 с.
13. Методика навчання каліграфічного письма в початковій школі : навчальний посібник для студентів денної та заочної форм навчання педагогічних закладів вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта / упорядник Н. О. Янко. Чернігів : НУЧК імені Т. Г. Шевченка, 2021. 92 с.
14. Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М. С. Вашуленка. Київ : Літера ЛТД, 2011. 364 с.
15. Методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів другого класу (затверджено наказом МОН України від 27. 08. 2019 р. № 1154). *Учитель початкової школи*. 2019. № 9. (вкладка);
16. Наказ МОН від 16.09.2020 №1146 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів третіх і четвертих класів Нової української школи».
17. Нова українська школа: Порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н.М. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяда», 2017. 206 с.
18. Пономарьова К. І. Українська мова. Буквар: підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 2 частинах). Київ : Опіон, 2018.
19. Пономарьова К. І., Гайова Л. А. Українська мова та читання : підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти (у 4 частинах). Київ : УОВЦ «Оріон», 2019. 80 с.
20. Пономарьова К. І., Гайова Л. А. Українська мова та читання : підручник для 3 класу закладів загальної середньої освіти (у 4 частинах). Київ : УОВЦ «Оріон», 2020. 80 с.
21. Пономарьова К. І., Гайова Л. А. Українська мова та читання : підручник для 4 класу закладів загальної середньої освіти (у 2 частинах). Київ : УОВЦ «Оріон», 2021. 160 с.
22. Пономарьова К. І. Формування комунікативної компетентності молодших школярів у процесі навчання української мови: методичний посібник. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2020. 88 с.
23. Прищепа О. Ю. Формування і розвиток навичок письма молодших школярів на засадах диференційованого підходу: методичний посібник. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2020. 72 с.
24. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти: підручн. Київ : Грамота, 2012. 504 с.
25. Савченко О. Я. Система міжпредметних завдань на уроках літературного читання: методичний посібник/ Савченко О. Я. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2020. - 104 с. URL: https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2021/07/posibnyk_savchenko_pereverstano_.pdf.
26. Савченко О.Я. Уміння вчитися — ключова компетентність молодшого школяра посібник; Савченко О.Я. Київ: Педагогічна думка, 2014. 176 с. URL: <https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2021/08/savchenko.indd- 2014.pdf>.

27. Бадер В. І. Розвиток усного і писемного мовлення молодших школярів. 1–4 класи: Навч. пос. Донецьк: ВДБВ «ДОНБАС», 2013. 160 с.

28. Технології формування навчальних досягнень молодших школярів на засадах компетентнісного підходу : метод. посіб. / Надія Бібік, Валентина Мартиненко, Оксана Вашуленко, Наталія Листопад, Тетяна Юношева ; Ін-т педагогіки НАПН України. Відділ початкової освіти ім. О. Я. Савченко. Київ, 2023. 408 с. URL: https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2023/11/Posibnyk_2023-3.pdf.

29. Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти: 1–2 та 3–4 класи. Київ : Видавництво «Світоч», 2019. С. 114 – 125. С. 244–254.

Додаткова література

1. Бадзюк О. Розвиток мовлення. Написання докладного переказу. II цикл навчання (3–4 класи). *Початкова школа*. 2020. № 5–6.

2. Баранова Н., Коцур Н. Дослідницька та експериментальна діяльність в умовах НУШ. *Початкова школа*. 2019. № 9.

3. Бурлака С. «Що ж ти нам, весно, принесла...». *Початкова школа*. 2019. № 6.

4. Василега Ольга. Адаптаційно-ігровий цикл навчання: урахування вікових особливостей дітей 6–8-річного віку в контексті впровадження НУШ. *Учитель початкової школи*. 2019. № 9.

5. Вашуленко М., Дубовик С. Методичні рекомендації до роботи за новим підручником «Українська мова», 2 клас. *Початкова школа*. 2019. № 7.

6. Вашуленко М., Вашуленко О. Про роботу за Букварем нового видання. *Початкова школа*. 2018. № 8.

7. Вашуленко М., Дубовик С. Тематично-календарне планування з української мови, 2 клас. *Початкова школа*. 2019. № 8.

8. Вашуленко М., Дубовик С. Формування в учнів початкових класів дослідницьких умінь на матеріалі програмового курсу української мови. *Початкова школа*. 2020. № 3. № 4.

9. Гетьман Оксана. Щоб у навчанні мати успіхи помітні, освоюєм стратегії новітні. Застосування прийомів розвитку критичного мислення. *Учитель початкової школи*. 2019. № 9.

10. Гойда Т. Урок навчання грамоти (читання), 1 клас (за підручником К. Пономарьової «Українська мова. Буквар». 1 клас. Частина 2). *Початкова школа*. 2020. № 9.

11. Губрєва С. Вправи для розвитку критичного мислення. *Початкова школа*. 2019. № 11.

12. Гузь О. Актуальні шляхи удосконалення читацької компетентності учнів в умовах НУШ. *Початкова школа*. 2019. № 5.

13. Гуцалюк Т. У дивосвіті мови (Квест для учнів 2 класів). *Початкова школа*. 2019. № 2.

14. Дейнека К. Урок зв'язного мовлення у 2 класі. *Початкова школа*. 2020. № 10.

15. Дробчак Я., Кутняк І. Урок-мандрівка як засіб формування в учнів початкової школи ключових компетентностей. *Початкова школа*. 2019. № 6.

16. Засць Л. Інтегрований урок навчання грамоти та курсу «Я досліджую світ», 1 клас. *Початкова школа*. 2019. № 9.

17. Захарійчук М. Особливості роботи за навчально-методичним комплектом з української мови до підручника «Українська мова та читання. 3 клас. Частина 1» (автор М. Д. Захарійчук). *Початкова школа*. 2020. № 9.

18. Захарійчук М. Реалізація завдань Нової української школи на основі навчального змісту Букваря (авт. М. Захарійчук). *Початкова школа*. 2018. № 8.

19. Зенченко Т.Ф. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до формування комунікативної компетентності в учнів засобами інтерактивних технологій: європейський досвід. Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка») Випуск № 10(44). Київ. 2024. С.191-204. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-10\(44\)-191-203](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-10(44)-191-203).

20. Зенченко Т.Ф. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до реалізації мети мовно-літературної освітньої галузі за допомогою інтерактивних технологій. Вісник науки і освіти. Випуск № 11(29). Київ. 2024. С.1131-1145. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-11\(29\)-1131-1144](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-11(29)-1131-1144).
21. Зозуляк А. Розвиток творчої особистості молодшого школяра в системі навчання за науково-педагогічною програмою «Інтелект України». *Початкова школа*. 2019. № 2.
22. Здорова В., Джулинська І., Павленко Л., Шевченко О. ЛЕГО-технологія для української мови. *Початкова школа*. 2019. № 12.
23. Іщенко О., Логачевська С. Інтегрований підручник як основа формування «компетенцій майбутнього» в учнів Нової української школи. *Початкова школа*. 2019. № 2.
24. Іваненко О. Розвиток емоційного інтелекту на прикладі складання есе. *Початкова школа*. 2019. № 8.
25. Карпищенко Наталія, Кузнецова Світлана. Овочі смачненькі, гарні і корисні приємно нам вивчати і куштувати, звісно! Конспект занять інтегрованого навчального дня у 1-му класі. *Учитель початкової школи*. 2020. № 7 – 8.
26. Кистанчук Н. Урок-казка з української мови в 1 класі. *Початкова школа*. 2020. № 9.
27. Киян Л. «Робот», «річка», «рід» – тепер ми вивчаєм букву «Р». Інтегрований урок у 1-му класі. *Учитель початкової школи*. 2020. № 7–8. (Електронна частина. С.31)
28. Клименко А. Система вивчення будови слова у початковій школі. *Початкова школа*. 2015. № 5.
29. Космовський Б. Конструювання і моделювання в Новій українській школі. *Початкова школа*. 2019. № 6.
30. Костенко О. Ми хочемо, щоб подружились з нами частини мови і комп'ютерні програми. Урок української мови у 3-му класі. *Учитель початкової школи*. 2020. № 1. С.23–25.
31. Котяхова Н. Розвиток емоційного інтелекту молодших школярів у контексті Нової української школи. *Початкова школа*. 2019. № 6.
32. Красоткіна Н. Розвиваємо у дітей спостережливість. *Початкова школа*. 2018. № 1.
33. Кріль О. Формування громадянських та соціальних компетентностей у молодших школярів. *Початкова школа*. 2019. № 9.
34. Крюкова О. Урок української мови, 2 клас. *Початкова школа*. 2019. № 5.
35. Кузнецова С. Комбінований урок-подорож з української мови, образотворчого мистецтва та музичного мистецтва в 3 класі. *Початкова школа*. 2019. №11.
36. Курило В., Остроуменко А. Створення успішного освітнього середовища для гармонійного розвитку молодшого школяра. *Початкова школа*. 2019. № 2.
37. Куріпта В. У грі вивчати букви веселіше. Урок пройде цікаво і жвавіше. Ігри з навчання грамоти у 1-му класі. *Учитель початкової школи*. 2020. № 1. С.32–35.
38. Лаврів Н. Квест «Мандрівка країною знань». *Початкова школа*. 2019. № 5. (є цікаві завдання).
39. Лапуренко В. Журавлики-журавлі (4 клас). *Початкова школа*. 2019. № 9
40. Лизак Н. Мета і завдання уроків читання у післябукварний період навчання грамоти. *Початкова школа*. 2019. № 2.
41. Лобчук О. Формування мовленнєвого етикету у молодших школярів. *Початкова школа*. 2017. № 7.
42. Марченко Л. Система вправ з розвитку критичного мислення на уроках в початкових класах. *Початкова школа*. 2018. № 1
43. Мельник О. Підготовка вчителів початкових класів до формування емоційного інтелекту учнів. *Початкова школа*. 2019. № 11.
44. Митник О., Стрижак А. Система завдань, спрямованих на формування комунікативних умінь як складової соціальної успішності молодшого школяра. *Початкова школа*. 2019. № 9.
45. Михайленко Т. Перевірні роботи з української мови, 4 клас. *Початкова школа*. 2019. № 4.

46. Навчання української мови в 3 класі / М.С. Вашуленко, Н.А. Васильківська, С.Г. Дубовик. К. : Видавничий дім "Освіта", 2020. 160 с.
<https://ru.calameo.com/read/005702959d08b3c288083?page=1&view=slide>
47. Петрик О. Реалізація комунікативно-діяльнісного підходу у мовно-мовленнєвій освіті молодших школярів. *Початкова школа*. 2019. № 6.
48. Пилипенко Т. Урок розвитку зв'язного мовлення, 3 клас (робота над твором-міркуванням). *Початкова школа*. 2017. № 3.
49. Полякова І. Стратегія «Фішбоун», варто знати, системне мислення дасть змогу розвивати. Можливості використання стратегії «Фішбоун» у роботі з молодшими школярами. *Учитель початкової школи*. 2020. № 7–8. С.18–21.
50. Пономарьова К. Особливості навчання української мови в 3 класі. *Початкова школа*. 2020. № 9.
51. Пономарьова К.І. Пріоритети в навчанні грамоти першокласників НУШ. *Початкова школа*. 2018. № 8.
52. Приходько Алла. Розвиваємо і збагачуємо мовлення учнів. *Початкова школа*. 2020. № 7.
53. Рондяк Л. Технології формування партнерської взаємодії учнів у практичній підготовці майбутніх учителів початкових класів. *Початкова школа*. 2019. № 6.
54. Савченко О. Закон України «Про освіту»: коментар у контексті проблем реформування початкової освіти. *Початкова школа*. 2018. № 1.
55. Сібільова А., Зданевич Н. Диференційовані завдання з української мови для 2 класу. *Початкова школа*. 2018. № 1.
56. Сінна І. «Екскурсія» до друкарні. Урок української мови в 3 класі. *Початкова школа*. 2019. № 12.
57. Сінна І. Урок української мови в 3 класі («Екскурсія» дитячими театрами). *Початкова школа*. 2020. № 4.
58. Слюсар Юлія. Навчатися з набором лего цікаво, весело і легко. *Учитель початкової школи*. 2020. № 7 – 8.
59. Собко В. Мова єдина у кожного з нас, будем вивчати її повсякчас. Виховання інтересу до рідного слова. *Учитель початкової школи*. 2020. № 7–8.
60. Собко В. Словник як засіб реалізації компетентнісного підходу. *Учитель початкової школи*. 2019. № 9.
61. Собко В. О. Підготовка майбутніх учителів до реалізації компетентнісного підходу у початковому курсі української мови. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. Вип. 1 (54). Глухів, 2024. С. 207–214.
62. Собко В. О. Формування мовно-мовленнєвої компетентності здобувачів початкової освіти: методичні аспекти. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. Серія: Педагогічні науки. Глухів, 2024. № 3 (56). С. 118–126.
63. Трачук О. Добра справа для природи. *Початкова школа*. 2018. № 1.
64. Трофіленко В. Робота над розвитком мовлення учнів – важлива складова мовленнєвої компетентності. *Початкова школа*. 2019. № 7.
65. Чадукова О. Інтегрований урок з використанням інтелект-карти у 3 класі. *Початкова школа*. 2019. № 2.
66. Черноус З. Інтегрований урок, 3 клас. (*Читання. Українська мова. Я у світі. Музика. Трудове навчання. Образотворче мистецтво*) *Початкова школа*. 2019. № 12.
67. Шаповалова Т. Ранкові зустрічі. Тиждень 5 «Осінь мозаїка». *Початкова школа*. 2019. № 9.
68. Юрченко Оксана. Навчання в радість. Способи мотивування молодших школярів до навчання у школі. *Учитель початкової школи*. 2019. № 9.
69. Ягупа І. Інтегровані заняття у 1 класі. *Початкова школа*. 2019. № 2. (Тема тижня «Зима»)

70. Ягупа І. Інтегровані заняття у 1 класі. *Початкова школа*. 2018. № 1.
71. Якименко С., Авраменко К., Тимченко А., Філімонова Т., Іванець Н. Інтегрований навчальний день у 2 класі. *Початкова школа*. 2019. № 4. (за навчальною програмою «Світ, в якому я живу» професора С. Якименко Миколаївського НУ ім. В.О.Сухомлинського. Галузі: мовно-літературна; інформативна; природнича; математична)
72. Яремчук Т. Мандрівка Всесвітом (4 клас). *Початкова школа*. 2019. № 2.

Методика навчання літературного читання

Основна література

1. Богданець-Білоskalенко Наталія, Шумейко Юлія. Особливості роботи за навчально-методичним комплектом до підручника «Українська мова та читання. 3 клас. Частина 2» (автори: Н. Богданець-Білоskalенко, Ю. Шумейко). *Початкова школа*. 2020. № 9.
2. Державний стандарт початкової освіти. *Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти: 1–2 класи*. К.: ТД «ОСВІТА-ЦЕНТР+», 2018. С. 92–122.
3. Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти: 1–2 класи. К.: ТД «ОСВІТА-ЦЕНТР+», 2018. С. 124–134; С. 190–2015.
4. Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти: 1–2 та 3–4 класи. К.: Видавництво «Світоч», 2019. С. 114 – 125. С.244–254.
5. Вашуленко О. Методичні рекомендації щодо роботи за новим підручником «Українська мова та читання. 3 клас. Частина 2» (автор О. В. Вашуленко). *Початкова школа*. 2020. № 9.
6. Вашуленко М.С., Зенченко Т.Ф. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до викладання мовно-літературної освітньої галузі. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. Вип. 3 (50). 1 част. Глухів, 2022. С. 78-85 (1,0 д.а., власний внесок 0,5 д.а.). DOI: 10.31376/2410-0897-2022-3-50-78-85.
7. Гузь О. Актуальні шляхи удосконалення читацької компетентності учнів в умовах НУШ. *Початкова школа*. 2019. № 5.
8. Гриценко Т. Б. Українська мова за професійним спрямуванням: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2018. 624 с.
9. Дитяча література: курс лекцій/ Автори-укладачі: І. Г. Данильченко, Т. Ф. Зенченко. Суми : ФОП Цьома С.П., 2022. 202 с.
10. Зенченко Т.Ф. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до формування комунікативної компетентності в учнів засобами інтерактивних технологій: європейський досвід. Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка») Випуск № 10(44). Київ. 2024. С.191-204. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-10\(44\)-191-203](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-10(44)-191-203).
11. Зенченко Т.Ф. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до реалізації мети мовно-літературної освітньої галузі за допомогою інтерактивних технологій. *Вісник науки і освіти*. Випуск № 11(29). Київ. 2024. С.1131-1145. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-11\(29\)-1131-1144](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-11(29)-1131-1144).
12. Зенченко Т.Ф. Підготовка до конструювання уроків мовно-літературної освітньої галузі: практичний аспект. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка Серія: Педагогічні науки*. Глухів, 2024. №3 (56). (Подано до друку, випуск грудень 2024.).
13. Коваленко Л. Формування ключових компетентностей на уроках літературного читання. *Початкова школа*. 2017. № 1.
14. Кузнецова Г.П., Корчова О.М., Кухарчук І.О., Холявко І.В. Культура мовлення та риторика: навчальний посібник. Глухів, 2020. 324 С.
15. Мартиненко В. О Індивідуальний підхід до формування і розвитку навички читання молодших школярів: методичний посібник./Мартиненко В. О. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2020. 104 с. URL: <https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2021/07/posibnyk-martynenko.pdf>
16. Мартиненко В. Читацька діяльність молодших школярів: сучасні тенденції розвитку. *Початкова школа*. 2017. № 8.

17. Омельчук С., Климович С. Мовмо й пишмо поправно: навчальний посібник. Одеса: Олді+2024. 80 с.
18. Пентиліук М., Маруніч І., Гайдаєнко І. Ділове спілкування та культура мовлення. К.: Центр учбової літератури, 2021. 224 с.
19. Савченко О.Я. Методика читання у початкових класах : Посіб. для вчителя. К.: Освіта, 2007. 334 с.
20. Савченко О. Новий підручник «Читання» для 2 класу: методичний коментар і тематичне планування. *Початкова школа*. 2019. № 8. № 9.
21. Савченко О. Методичні рекомендації до впровадження програми з літературного читання у 3 класі. *Початкова школа*. 2020. № 9.
22. Савченко О. Я. Система міжпредметних завдань на уроках літературного читання: методичний посібник/ Савченко О. Я.: Київ: КОНВІ ПРИНТ, 2020.104 с. URL: https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2021/07/posibnyk_savchenko_pereverstano_.pdf.
23. Савченко О.Я. Уміння вчитися — ключова компетентність молодшого школяра посібник; Савченко О.Я. К.: Педагогічна думка, 2014. 176 с. URL: <https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2021/08/savchenko.indd- 2014.pdf>.
24. Технології формування навчальних досягнень молодших школярів на засадах компетентнісного підходу: метод. посіб. / Надія Бібік, Валентина Мартиненко, Оксана Вашуленко, Наталія Листопад, Тетяна Юношева; Ін-т педагогіки НАПН України. Відділ початкової освіти ім. О. Я. Савченко. Київ, 2023. 408 с. URL: https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2023/11/Posibnyk_2023-3.pdf.

Інформаційні ресурси

25. Підручники для осіб з особливими освітніми потребами. 3 клас. «Літературне читання» підручник для осіб з особливими освітніми потребами (F 70) 3 клас (авт. Вавіна Л. С.) URL: <https://surl.li/lqcgew>
26. Матеріали для розвитку навичок читання. Для вікової категорії 6-8 років, для дітей з ООП. URL: <https://naurok.com.ua/chitannya-po-skladah-material-dlya-ditey-z-oor-437623.html>.
27. Покращуємо навички читання дитини з ООП в умовах дистанційного навчання. URL: <https://mmr3.irc.org.ua/news/17-25-04-21-03-2023>.
28. Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами / методичні рекомендації / укладачі: Н. Софій, О. Стягунова, О. Федоренко. Київ, УІРО, 2024, 40 с. URL: <https://surl.li/ptmegw>.

Додаткова література

1. Антонкова М. Інтегрований день у 2 класі (Літературне читання, математика, природознавство, образотворче мистецтво). *Початкова школа*. 2019. № 4.
2. Бойчук Ю.Д., Казачінер О.С. Огляд ефективних методик навчання читання дітей з особливими освітніми потребами. *The V International Science Conference «Theoretical and scientific bases of development of scientific thought»*, February 16 – 19, 2021, Rome, Italy. P/370-375. URL: <https://surl.li/zgrvwwx>.
3. Биканова Н. Урок літературного читання, 4 клас. *Початкова школа*. 2019. № 2.
4. Варухіна Л. Ранкова зустріч «Весна іде, красу несе!» / Урок читання у 2 класі, «Веснянки». *Початкова школа*. 2020. № 4.
5. Вашуленко Оксана. Інтеграція різних видів мистецтв на уроках літературного читання. *Учитель початкової школи*. 2016. № 2.
6. Волинкіна Н.В. Розвиток навичок читання у початковій школі. *Початкове навчання та виховання*. 2016. № 28–29. С. 8–14.
7. Горбунова Л. Урок літературного читання, 2 клас. *Початкова школа*. 2019. № 6.
8. Дзьоба О. Збудуться заповітні мрії. *Початкова школа*. 2019. № 12.
9. Дульська М. І нині Мономахові повчання не втратили свого звучання. Урок позакласного читання у 4-му класі. *Учитель початкової школи*. 2019. № 8. С. 38–41.
10. Заставська Г. Урок роботи з дитячою книжкою, 1 клас. *Початкова школа*. 2019. № 8.

11. Зілінська Н. Використання лепбуку на уроці літературного читання. *Початкова школа*. 2019. № 6.
12. Касперська Галина. Українська народна пісня. Телеміст (Інтегрований урок з музики та літературного читання). *Початкова школа*. 2018. № 1.
13. Кацубо Я. Урок літературного читання в 3 класі з елементами гуманної педагогіки Ш.О.Амонашвілі. *Початкова школа*. 2019. № 5.
14. Київська О. Читаймо Кіплінга, дорослі й діти, і вчимося природу розуміти. Урок позакласного читання у 4-му класі. *Учитель початкової школи*. 2019. № 8. С. 42–44.
15. Коваленко Л. Формування ключових компетентностей на уроках літературного читання. *Початкова школа*. 2017. № 1.
16. Лагола І. Читач – текст – автор: навчаємо сприймати художній твір вдумливо. Використання прийомів розвитку критичного мислення та елементів бібліопсихології на уроках літературного читання. *Учитель початкової школи*. 2020. № 2. С.6 .
17. Лютко І. Тести для уроків літературного читання (3–4 класи). *Початкова школа*. 2019. № 5.
18. Мариненко І. Вишиванка – душа українського народу. Інтегрований урок читання та образотворчого мистецтва. *Початкова школа*. 2018. № 1.
19. Мартиненко В. Читацька діяльність молодших школярів: сучасні тенденції розвитку. *Початкова школа*. 2017. № 8.
20. Мартисенко Т. Добро, як сонце, завжди гріє (Інтегрований урок: літературне читання. Християнська етика. Музика, 4 клас). *Початкова школа*. 2019. № 5.
21. Науменко Віра. Ознаки жанрів пригадаймо – казки, легенди, міфи упізнаймо. Система роботи над легендами у 1 – 4 класах. *Учитель початкової школи*. 2016. № 1.
22. Пастушенко Вікторія. Друзі пізнаються в біді. Урок літературного читання у 4-му класі. *Учитель початкової школи*. 2016. № 1.
23. Полєвікова О. Нова українська школа: відчуваємо, думаємо, діємо. Проект інноваційного уроку, присвяченого письменнику рідного краю та його творчості. *Початкова школа*. 2017. № 4.
24. Савченко О. Види міжпредметних завдань на уроках літературного читання. *Початкова школа*. 2019. № 2.
25. Савченко О. Літературне читання: інтерактивні методи і прийоми. *Початкова школа*. 2017. № 4.
26. Савченко О. Новий підручник «Читання» для 2 класу: методичний коментар і тематичне планування. *Початкова школа*. 2019. № 8. № 9.
27. Савченко О. Розуміння молодшими школярами літературних творів: сутність процесу і засоби формування. *Початкова школа*. 2017. № 8.
28. Самокиш Т. Рідне, неповторне, незоре, збережімо наше Чорне море! Інтегрований урок у 4-му класі. *Учитель початкової школи*. 2019. № 8. С.35 .
29. Слабинська Н. Інтегрований урок української мови і читання у 2 класі за Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом О.Я.Савченко. *Початкова школа*. 2020. № 3.
30. Стрюк Т. Інтегрований урок у 4 класі (Літературне читання, трудове навчання, предмет «Я у світі»). *Початкова школа*. 2018. № 1.
31. Тернавич Т. Урок позакласного читання в 3 класі. *Початкова школа*. 2019. № 4.
32. Трунова В. Основні положення щодо позакласного читання в початкових класах. *Початкова школа*. 2011. № 9.
33. Трунова В. Методика позакласного читання в підготовчий і початковий періоди. *Початкова школа*. 2011. № 10.
34. Трунова В. Методика позакласного читання в основний період. *Початкова школа*. 2012. № 7.
35. Тупіцина Є., Качан Л. Віночок українських пісень. Бінарний урок з літературного читання та музичного мистецтва. *Початкова школа*. 2020. № 4.
36. Чабайовська М., Шароварко С. Застосування технології формування критичного мислення молодших школярів у процесі вивчення творчості Т.Г.Шевченка. *Початкова школа*. 2020. № 3.

37. Чабайовська М., Шароварко С. Формування ключових та предметних компетентностей молодших школярів на уроках літературного читання (на матеріалі творчості Т.Г.Шевченка). *Початкова школа*. 2014. № 9.

38. Шаповалова І. «Поетична квітка України» (Поетичний ранок, присвячений Лесі Українці). *Початкова школа*. 2017. № 7.

39. Halyna Kuznetsova, Alona Panasenko, Liubov Luchkina, Tetiana Zenchenko, Iryna Danylchenko. Dialogic learning as means of forming the communication skills of higher education students. *Revista de Tecnología de Información y Comunicación en Educación*. 2023. Volumen 17, № 2. Abril-junio P. 101 – 115. URL: <https://revistaeduweb.org/index.php/eduweb/article/view/521/614> DOI: <https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2023.17.02.9>.

Методика навчання іноземної мови

Основна література

1. Карпюк О. Навчально-методичний посібник. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. 2021 р. Київ: Лібра Терра. 176 с.

2. Кміть О.В. Методика навчання англійської мови у початковій школі: Конспект лекцій для студентів спеціальності 013 Початкова освіта, спеціалізації Іноземна мова (англійська), освітній ступінь-магістр. Чернігів: ЧНПУ, 2017. 117 с.

3. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с. <https://kmaecm.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/bigych-o.-b.-borysko-n.-f.-boreczka-g.-e.-ta-in.-2013-metodyka-navchannya-inozemnyh-mov-i-kultur-teoriya-i-praktyka.pdf>

4. Пахомова Т. О., Гальченко О. Ю. Методика навчання іноземних мов : Навчально-методичний посібник для студентів освітнього ступеня «бакалавр» напряму підготовки «Мова і література (англійська)». Запоріжжя : Кругозір, 2015. 164 с.

6. Пінчук І. О. Іншомовна комунікативна компетентність учителя початкової школи: теорія та методика: монографія / за наук. ред. Л. Я. Бірюк. Черкаси: Чабаненко Ю. А., 2020. 330 с.

7. Пінчук І. О. Особливості навчання англійської мови учнів початкових класів: навчальний посібник з методики навчання іноземних мов у початковій школі / укладач Пінчук І. О. Глухів: РВВ Глухівського НПУ імені О. Довженка, 2015. 119 с.

8. Пінчук І. О., Шерудило А. В. Педагогічна діяльність у дитячих оздоровчих таборах з вивченням англійської мови: навчально-методичний посібник для студентів педагогічних спеціальностей вищих навчальних закладів. Лінгвістичні англomовні ігри в літньому мовному таборі. Суми. Вінніченко М. Д., 2018. 124 с.

9. Практикум з методики навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах : англ. мова, нім. мова, франц. мова, ісп. мова: навчальний посібник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін./ за редакцією Ніколаєвої С.Ю. Київ: Ленвіт, 2016. 402 с.

10. Редько В. Г. Організація компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі : метод. рек. Київ : КОНВІ ПРИНТ, 2019. 36 с.

11. Редько В. Г., Коваленко О. Я., Шопулко М. Н., Горошкін І. О., Довбищенко Ф. В., Пасічник О. С., Яковчук М. В. Навчання іноземних мов у гімназії : Збірник методичних матеріалів для вчителів іноземних мов / за заг. ред. Редька В. Г. Тернопіль : Лібра Терра, 2023. 92 с. <https://undip.org.ua/library/navchannia-inozemnykh-mov-u-himnazii-zbirnyk-metodychnykh-materialiv-dlia-vchyteliv-inozemnykh-mov/>

12. Роман С.В. Методика навчання англійської мови у початковій школі: Навчальний посібник. Київ : Ленвіт, 2005. 208с.

13. Харченко Т. Г. Методика навчання іноземних мов у школі: збірник тестових завдань. Навчально-методичний посібник Київський університет імені Бориса Грінченка, Київ. 2019 р. <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/30302>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

(Математична освітня галузь)

Основна література

1. Богданович М.В., Лищенко Г.П. Пропедевтика алгебри та геометрії в початковій школі. Посібник для вчителя. Київ : Генеза, 2011. 208 с.
2. Державний стандарт початкової освіти. *Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти: 1–2 класи*. Київ : ТД «ОСВІТА-ЦЕНТР+», 2018. С. 92–122.
3. Коваль Л.В., Скворцова С.О. Методика навчання математики: теорія і практика: Підручник для студентів за спеціальністю 6.010100 «Початкове навчання», освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр». Харків: ЧП «Принт-Лідер», 2011. 414 с.
4. Корчевська О. П. Навчаємо математики. Методика роботи над задачами. Тернопіль : Мандрівець, 2008. 106с.
5. Корчевська О. П. Навчаємо математики. Методика обчислень. 1 — 4 класи. Тернопіль : Мандрівець, 2010. 156с.
6. Нова українська школа: Порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н.М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяда», 2017. 206 с.
7. Листопад Н.П. Вивчення величин на уроках математики в початковій школі на засадах компетентнісного підходу. Київ: Педагогічна думка, 2020. 72 с.
8. Онопрієнко О., Листопад Н., Скворцова С. Компетентнісний підхід до навчання математики. Київ : Редакції газет з дошкільної та початкової освіти, 2014. 128 с.
9. Скворцова С. О., Онопрієнко О.В. Нова українська школа: методика навчання математики у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах інтегративного і компетентнісного підходів : навч.-метод. посіб. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 352 с.
10. Скворцова С. О., Онопрієнко О.В. Нова українська школа: методика навчання математики у 3–4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах інтегративного і компетентнісного підходів : навч.-метод. посіб. Харків : Вид-во «Ранок», 2020. 320 с.
11. Скворцова С.О. Сюжетні задачі, що містять сталу величину: 3-4 класи. Київ: Редакції газет з дошкільної та початкової освіти, 2013. 128 с.
12. Скворцова С.О. Сюжетні задачі на процеси. Київ: Редакції газет з дошкільної та початкової освіти, 2013. 128 с.
13. Скворцова С.О. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до навчання молодших школярів розв'язувати сюжетні математичні задачі: [монографія] / Світлана Олексіївна Скворцова, Яна Станіславівна Гаєвець. – Харків: «Ранок-НТ», 2013. 331 с.
14. Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти: 1 – 2 класи. Київ : ТД «ОСВІТА – ЦЕНТР+», 2018. 240с.
15. Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти: 3 – 4 класи. <https://mon.gov.ua/ua/osvita>.

Додаткова література

1. Бібік Н.М., Вашуленко М.С., Мартиненко В.О. Формування предметних компетентностей в учнів початкової школи: монографія. Київ: Педагогічна думка, 2014. 346 с.
2. Листопад Н. П. Математика: підруч. для 1 кл. закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 144 с.
3. Листопад Н. П. Математика: підруч. для 2 кл. закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2019. 160 с.

4. Листопад Н. П. Математика: підруч. для 3 кл. закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) : Частина 1 . Київ : УОВЦ «Оріон», 2020. 128 с.
5. Листопад Н. П. Математика: підруч. для 3 кл. закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) : Частина 2. Київ : УОВЦ «Оріон», 2020. 128 с.
6. Листопад Н. П. Математика: підруч. для 4 кл. закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) : Частина 1. Київ : УОВЦ «Оріон», 2021. 144 с.
7. Листопад Н. П. Математика: підруч. для 4 кл. закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) : Частина 2 . Київ : УОВЦ «Оріон», 2021. 128 с.
8. Скворцова С. Обчислювальні навички як складова предметної математичної компетентності молодшого школяра. *Початкова школа*. 2012. №9. С. 39-42.
9. Скворцова С. О., Онопрієнко. О.В. Математика : підруч. для 1 кл. закл. загал. серед. освіти. Харків : Вид-во «Ранок», 2018. 144 с.
10. Скворцова С. О., Онопрієнко. О.В. Математика : підруч. для 2 кл. закл. загал. серед. освіти. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 144 с.
11. Скворцова С. О., Онопрієнко. О.В. Математика : підруч. для 3 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.) : Ч. 1. Харків : Вид-во «Ранок», 2020. 128 с.
12. Скворцова С. О., Онопрієнко. О.В. Математика : підруч. для 3 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.) : Ч. 2 . Харків : Вид-во «Ранок», 2020. 136 с.
13. Скворцова С. О., Онопрієнко. О.В. Математика : підруч. для 4 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.) : Ч. 1 . Харків : Вид-во «Ранок», 2021. 136 с.
14. Скворцова С. О., Онопрієнко. О.В. Математика : підруч. для 4 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.) : Ч. 2 . Харків : Вид-во «Ранок», 2021. 136 с.
15. Непомняща Г.І. Підготовка майбутнього вчителя до опрацювання окремих видів простих задач у сучасній початковій школі. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології* : наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 544 с. С.225 – 237.
16. Непомняща Г.І. Підготовка майбутнього вчителя до вивчення частин і дробів у початкових класах // *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах* : зб. наук. пр. / [редкол.: А.В. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : КПУ, 2022. Вип. 80. 234 с. Т. С. 97 - 101.
17. Непомняща Г.І. Формування у молодших школярів умінь розв'язувати задачі у процесі вивчення початкового курсу математики : навчальний посібник. Глухів : РВВ ГНПУ, 2015. 122 с.

Рекомендована література (Інформатична освітня галузь)

Основна

1. Биков В.Ю., Жук Ю. О. Засоби навчання нового покоління в комп'ютерно орієнтованому навчальному середовищі. Комп'ютер у школі та сім'ї. 2005. № 5. С. 20-24.
2. Горячев А. ІКТ в освіті: інноваційні підходи. Львів: Видавництво. 2021.
3. Гриневич Л. М., Морзе Н. В., Вембер В. П., Бойко М. А. Роль цифрових технологій у розвитку екосистеми STEM-освіти. *Інформаційні технології та засоби навчання*. 2021; №83(3): 1–25 с.
4. Ігнатенко О. В. Будова та основні складові інформаційних систем: навчально-методичний посібник. Суми, видавничо-виробниче підприємство «Мрія», 2022. 100 с. ISBN 978-966-473-311-0.
5. Зарецька І. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті: теорія і практика. Київ: Видавництво; 2020.
6. Касова К. Викладання основ інформатики і комп'ютерної техніки для молодших школярів. *Початкова школа*. 2009. № 9. С. 33-39.
7. Кивлюк О. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в системі навчальних дисциплін початкової школи. *Початкова школа*. 2004. №4. С.34-35.

8. Колесніков С.Я. Сходинки до інформатики: Експериментальний підручник для 3 класу загальноосвітніх навчальних закладів. /Г.В. Ломаковська, Ф.М. Ривкінд, Й.Я. Ривкінд, О. Хобяков. Київ : АДЕФ-Україна, 2001. 68 с.
9. Корнієнко М.М., Крамаровська С.М., Зарецька І.Т. Сходинки до інформатики: Підруч. для 2 класу загальноосвіт. навч. закл. Харків: Ранок, 2012.
10. Коршунова О.В. Сходинки до інформатики: Підруч. для 2 класу загальноосвіт. навч. закл. Київ: Генеза, 2012.
11. Ломаковська Г.В., Проценко Г.О., Ривкінд Й.Я., Ривкінд Ф.М. Сходинки до інформатики: Підруч. для 2 класу загальноосвіт. навч. закл. Київ: Освіта, 2012.
12. Морзе Н.В. Методика навчання інформатики : навч. посіб. : у 4 ч. / Н.В. Морзе; за ред. акад. М.І. Жалдака. Ч. I : Загальна методика навчання інформатики. Київ : Навчальна книга, 2003. 256 с.
13. Морзе Н.В. Методика навчання інформатики : навч. посіб. : у 4 ч. / Н.В. Морзе; за ред. акад. М.І. Жалдака. Ч. II : Методика навчання інформаційних технологій. Київ : Навчальна книга, 2003. 288 с.
14. Морзе Н.В. Методика навчання інформатики : навч. посіб. : у 4 ч. / Н.В. Морзе; за ред. акад. М.І. Жалдака. Ч. III : Методика навчання основних послуг глобальної мережі Інтернет. Київ : Навчальна книга, 2003. 196 с.
15. Моцик Р.В. Вивчення пристроїв комп'ютера на уроках інформатики у початковій школі. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2014. Вип. 16. С. 242-246.
16. Шакотько В.В. Комп'ютер у початковій школі: навч.-метод. Посібник. Київ : ТОВ Редакція «Комп'ютер», 2007. 128 с.

Допоміжна

1. Використання мультимедійного проектору та електронної інтерактивної дошки в навчально-виховному процесі ВНЗ. Навчально-методичний посібник / В.В. Осадчий, К.П. Осадча, І.М. Сердюк. Мелітополь: РВЦ МДПУ, 2010. 132 с. ISBN 978-966-197-083-9
2. Грицька Т.С. Етапи формування та види інформаційних компетентностей учнів. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2010. №1. С. 41-42.
3. Жалдак М.І. Інформатика – фундаментальна наукова дисципліна. Вона має вивчати процеси і відповідні технології. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2010. №№ 1-3.
4. Компетентнісний підхід у сучасній освіті : світовий досвід та українські перспективи : [бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О.В. Овчарук]. К. : «К.І.С.», 2004. 112 с.
5. Корнієнко М.М., Іванова І. Д. Електронні таблиці Excel: теоретичні основи, приклади та завдання, практичні роботи. Харків : Веста, 2008. 48 с. + Додат. (48 с. + 16 с.).
6. Корнієнко М.М., Іванова І. Д. Інформатика. Основи алгоритмізації і програмування: Теоретичні основи, приклади та завдання, практичні роботи. Харків : Видавництво «Ранок», 2009. 48 с. + Додат. (48 с. + 16 с.).
7. Лещук І.М. Кабінет інформатики. Харків : Вид. група «Основа», 2010. 205, [3] с.
8. Луцьова Г.С. Формування інформаційно-технологічної компетентності в учнів старшої школи як потреба сучасної освіти. *Збірник наукових праць*. (Уманський держ. пед. університет ім. П. Тичини) / [ред. М.Т. Мартинюк]. Київ : Міленіум, 2005. 348 с. С. 47-54.
9. Моделювання й інтеграція сервісів хмаро орієнтованого навчального середовища : монографія / [Копняк Н., Корицька Г., Литвинова С., Носенко Ю., Пойда С., Седой В., Сіпачова О., Сокол І., Спирін О., Стромило І., Шишкіна М.] ; / за заг. ред. С. Г. Литвинової. Київ : ЦП «Компринт», 2015. 162 с.
10. Облаштування кабінету інформатики в школі / упоряд. В. Лапінський. Київ : Шк. світ, 2008. 112 с. (Бібліотека «Шкільного світу»).
11. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посібн./ О.І. Пометун, Л.В. Пироженко; за ред. О.І. Пометун. Київ : Видавництво А.С.К., 2004. 192 с.

Інформаційні ресурси

1. Методика навчання інформатики. – [Режим доступу: <https://sites.google.com/site/informatikaushkoli/metodika-navcanna-informatiki>].
2. Слепуха Я. Специфіка та структура уроку інформатики у початковій школі. – Режим доступу: [http://liyalno1.blogspot.com/2013/11/blog-post_1.html].
3. Вимоги до уроку інформатики // Все на урок інформатики. – Режим доступу: [<http://urok-informatiku.ru/vimogi-do-uroku-informatiki/>].

Список рекомендованої літератури (Інтегрований курс «Я досліджую світ»)

1. Гільберг Т., Тарнавська С., Павич Н. Методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 3–4 класах ЗЗСО на засадах компетентнісного підходу : навч.-метод. посіб. Київ : Генеза, 2020. 240 с.
2. Карапузова Н.Д., Карапузова І.В., Помогайбо В.М., Починок Є.А. Основи природознавства : підруч. Київ : ВЦ «Академія», 2014. 368 с.
3. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. Електронний ресурс. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
4. Кукалець М.В. Методика викладання природознавства у початковій школі: навч.-метод. посіб. Львів : «Новий світ-2000», 2011. 222 с.
5. Мозуль І.В. Навчання природознавства в сучасній початковій школі : навч. програма спецкурсу, курс лекцій та метод. рекомендації : навч.-метод. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 236 с.
6. Мозуль І.В. Словник-довідник з природознавства : навч. посіб. Глухів : РВВ ГНПУ, 2015. 116 с.
7. На допомогу вчителю початкових класів. 1, 2, 3, 4 клас : для загальноосвіт. навч. закл. України. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2016. 144 с.
8. Рудницька Н.Ю., Синиця М.О. Педагогічні технології в початковій школі: Методичні рекомендації. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. 87 с.
9. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти : підруч. Київ : Грамота, 2012. 504 с.
10. Словник термінів для учнів початкових класів: посіб. для загальноосвіт. навч. закл. / За наук. ред. М.С. Вашуленка (у співавт. Собко В.О., Демидчик Г.С., Ігнатенко О.В., Мозуль І.В. та ін.). Київ : Видавничий дім «Освіта», 2016. 128 с.
11. Телячук В. П., Лесіна О. В. Інноваційні технології в початковій школі. Х. : Основа, 2007. 240 с.
12. Формування предметних компетентностей в учнів початкової школи: монографія / НПАУ України, Ін-т педагогіки ; Бібік Н.М., Вашуленко М.С., Мартиненко В.О. та ін. Київ : Педагогічна думка, 2014. 343 с.
13. Хаминець В.В., Кірик М.Ю. Інновації в початковій школі. Ужгород : Інформаційно-видавничий центр ЗІППО, 2008. 168 с.

Додаткова література

1. Бібік Н. М. Соціалізація молодших школярів у взаємозв'язку урочної та позаурочної діяльності: методичний посібник. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2020. 104 с.
2. Білявський Г. О. Основи екології: теорія та практикум / Г. О. Білявський, Л. І. Бутченко К. : Лібра, 2014. 368 с.
3. Бойчук Ю. Д. Основи екології та екологічного права : навч. посіб. / Ю. Д. Бойчук, М. В. Шульга. Суми : Університетська книга, 2004. 351 с.
4. Борисенко Н.М., Москова Т.М. Основи природознавства з методикою: Навчально-методичні рекомендації. Херсон: Айлант, 2008. 64 с.
5. Брайон О. В., Чікаленко В. Г. Анатомія рослин. К.: Вища школа, 2002. 270 с.
6. Бровдій В.М., Гаца О.О. Екологічні проблеми України (проблеми ноогеніки). К.: НПУ, 2000. 110 с.

7. Васюкова Г.Т. Екологія. Підручник / Васюкова Г.Т., Ярошева О.І. К.: Кондор, 2009. 524 с.
8. Васютіна Т.М., Сав'юк Г.П., Сав'юк М.І. Основи природознавства: землезнавство. Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Початкова освіта». К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2014. 130с.
9. Волошин І. І. Загальне землезнавство: навч. посіб. для вузів. Ніжин: Видавництво Ніжинського педагогічного університету імені М. Гоголя, 2002. 294 с.
10. Волошин І. І., Уварова А. Є. Загальне землезнавство: практикум. К.: Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2000 . 238 с.
11. Гавриленко О. П. Основи екології та безпека життєдіяльності. К.: Ніка-Центр, 2004.
12. Гандзюра В.П. Екологія: Навчальний посібник. Видання 3-є, перероблене і доповнене К.: ТОВ «Сталь», 2012. 345 с.
13. Гайнріх Д. Екологія: dtv-Atlas – пер. з 4-го нім. вид. / Гайнріх Д., Гердт М. К.: Знання-Прес, 2001. 287 с.
14. Географія України. К.: ЗАТ «Інститут передових технологій», 2006. 50 с.
15. Горопах Н. М. Методика ознайомлення дітей з природою: Хрестоматія. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2012. 432 с.
16. Джигирей В. С. Екологія та охорона навколишнього середовища: Навч. посіб. К.: Афіша, 2001. 271 с.
17. Джигирей В.С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища: навч. посібник. 3-тє видання. К.: Знання, 2004. 309 с.
18. Замула І. В. Екологія як об'єкт дослідження економічних наук у контексті стійкого розвитку. *Вісник Запорізького національного університету*. 2011. № 1. С. 202–210. (Серія: Економічні науки).
19. Екологія: Навч.-метод. посіб. К.: Вид-во КНЕУ, 2005.
20. Екологічна безпека та охорона навколишнього середовища. Підручник для студентів екологічних спеціальностей вищих навчальних закладів / За ред. О.І.Бондаря, Г.І. Рудька. К.: Вид-во «ЕКМО», 2004. 423 с.
21. Екологічна енциклопедія: У 3 т. / Редколегія: А.В. Толстоухов (гол. ред.) та ін. К.: ТОВ «Центр екологічної освіти та інформації» Т. І: А-Е. 2007. 432 с.; Т. 2: Є-Н. 2007. 416 с.; Т. 3: О-Я. 2008. 472 с.
22. Запольський А. К., Салюк А. І. Основи екології. К.: Вища шк., 2004.
23. Карапузова Н.Д., Карапузова І.В., Помогайбо В.М., Починок Є.А. Основи природознавства. Інтегрований курс: підручник для студентів вищих навчальних закладів освіти / за ред. В.М. Помагайбо. К.: Академія, 2014. 476.
24. Коваленко Г. Д. Основи екології : навч. посібн. / Г. Д. Коваленко, Г. С. Попенко. Х. : Вид. ХНЕУ, 2016. 228 с.
25. Ковальчук Г. В. Зоологія з основами екології. К.: Вища шк., 1988. 296 с.
26. Корабльова А.І. Екологія: Взаємовідносини людини і середовища: Навчальний посібник для ВНЗ. Дніпропетровськ: Поліграфіст, 2003. 376 с.
27. Корсак К. В., Плахотнік О. В. Основи екології. К.: Знання, 2003. 314 с.
28. Кучерявий В.О. Екологія. Львів: Світ, 2000. 493 с.
29. Лабораторний практикум із зоології хордових / уклад. К.А. Сологор, М.Г. Білецька, Я.А. Омельковець. Луцьк: Вежа, 2003. 464 с.
30. Левченко Т. Г. Рідна природа. Матеріали до занять. Харків : Вид. група «Основа», 2014. 224 с.
31. Лисенко Н.В. Теорія і практика екологічної освіти: педагог–дошкільник: Монографія. Івано-Франківськ, 2007. 626 с.
32. Мацук Л.О. Методика ознайомлення дітей з природою: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2006. 192 с.

33. Методика ознайомлення дітей з природою: хрестоматія / укладач Н.М. Горобаха. К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. 432 с.
34. Мечник Л., Волошин О., Мечник І. Природа України. Тернопіль, 2006. 80 с.
35. Мозуль І.В. Навчання природознавства в сучасній початковій школі: навч.-метод. посіб. Київ, ЛІРА-К, 2017. 216 с.
36. Мороз І. М., Гришко-Богменко Б. К. Ботаніка з основами екології. К.: Вища школа, 2004. 240 с.
37. Неведомська Є. О., Маруненко І.М., Омері І.Д. Ботаніка: навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2012. 218 с.
38. Ніколаєва С. Любов до природи виховуємо з дитинства. Харків, 2007. 96 с.
39. Олійник Я. Б., Федорищак Р. П., Шищенко П. Г. Загальне землезнавство: навч. посіб.. К.: Знання-Прес, 2003. 247 с.
40. Основи стійкого розвитку: Навчальний посібник / За заг. ред. д. е.н., проф. Л.Г. Мельника. Суми: ВТД "Університетська книга", 2005. 654 с.
41. Посудін Ю.І. Методи вимірювання параметрів навколишнього середовища. К.: Світ, 2003. 288 с.
42. Приступ В. В., Штефан Л. Ю. Електронний посібник з «Методики ознайомлення дітей з природою». URL : <http://krempeddoshk.at.ua/load>.
43. Савчук Р. І. Загальне землезнавство з основами краєзнавства. Практикум : навч. посіб. для студ. природн. спец. вищ. навч. закл. Суми : Університетська книга, 2009. 185 с.
44. Сандуляк Л.І., Товажнянський Л.Л., Масікевич Ю.Г. та ін. Екологія людини: Навчальний посібник. Чернівці: "Зелена Буковина", 2005. 240 с.
45. Сафранов Т. А. Екологічні основи природокористування: навч. посібн. для студентів вищих навчальних закладів / Т. А. Сафранов. Львів : Новий Світ-2020, 2004. 248 с.
46. Сафранов Т.А., Губанова О.Р., Лукашов Д.В. Еколого-економічні основи природокористування: навчальний посібник. Львів: "Новий світ-2000", 2013. 350 с.
47. Сухарев С. М. Основи екології та охорони довкілля / С. М. Сухарев, С. Ю. Чудак, О. Ю. Сухарева. К. : Центр навчальної літератури, 2016. 394 с.
48. Царенко О. М. Основи екології та економіка природокористування : курс лекцій. Практикум : навч. посібн. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2017. 592 с.
49. Шаламов Р. В., Литовченко О. А. Тваринний світ України: Енциклопедич. довід. Х.: Школа, 2006. 144 с.
50. Шевчук В. Довідник з питань економіки та фінансування природокористування і природоохоронної діяльності / Шевчук В., Пилипчук М., Карпенко Н. та ін. К.: Геопринт, 2000. 41 с.
51. Шевчук В. Я. Екологічне управління / В. Я. Шевчук, Ю. М. Саталкин, Г. О. Білявський. К. : Либідь, 2014. 432 с.
52. Яришева Н.Ф. Основи природознавства: Природа України. Навч. посібник. Київ : Вища школа, 2010. 335 с.
53. Шевчук В. Ноосферогенез і гармонійний розвиток / Шевчук В., Білявський Г., Саталкін Ю. та ін. К.: Геопринт, 2002. 127 с.
54. Шеремета В. Екологічний дороговказ: Маленькі поради для великих змін / Шеремета В. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2009. 160 с.
55. Штефан Л. Ю., Приступ В. В. Методика ознайомлення дітей з природою в схемах та таблицях. URL : <http://krempeddoshk.at.ua/load>.

**Рекомендована література
(Технологічна освітня галузь)**

ОСНОВНА:

1. Веремійчик І. М. Творчість на кінчиках пальців. Тернопіль: Мальва-ОСО, 2002. 108 с.
2. Веремійчик І. М. Тестові завдання для перевірки навчальних досягнень учнів з трудового навчання. *Початкова школа*. 2011. № 4. С. 30 – 33.
3. Веремійчик І.М. Методика трудового навчання в початковій школі: навч. посіб. Тернопіль: ОСО Мальва, 2004. 276 с.
4. Гра по-новому, навчання по-іншому. Методичний посібник / Упорядник О.Рома. The LEGO Foundation, 2018. 44 с.
5. Денисенко Л., Тименко В. Орієнтовне планування у 1-2 класах. К. : Початкова школа. 2003. 24 с.
6. Державний стандарт початкової загальної освіти. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 .
7. Дробчак Я. Оптимальний вибір методів на уроках трудового навчання в початковій школі. *Початкова школа*. 2010. № 3. С. 38-42.
8. Інноваційні педагогічні технології у трудовому навчанні: навч. метод. посібник. За заг. ред. О. М. Коберника, Г. В. Терещука. Умань : СПД Жовтий, 2008. 212 с.
9. Коберник О.М., Терещук Г.В. Інноваційні педагогічні технології у трудовому навчанні: навч.-метод. посіб. / [за заг. ред. О.М.Коберника, Г.В.Терещук]. Умань: СПД Жовтий, 2008. 212 с.
10. Лілянова І.А. Методичні вказівки (рекомендації) до самостійної роботи студентів з курсу «Методика трудового навчання з практикумом» [Текст]: навч.-метод. Посібник. Борислав: БПК, 2014. 58 с.
11. Методика трудового навчання: проектно-технологічний підхід: навчальний посібник. За заг. ред. О. М. Коберник, В. К. Сидоренка. Умань : СПД Жовтий, 2008. 216 с.
12. Методичні рекомендації оцінювання учнів НУШ. URL : <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendacij-shodo-ocinyuvannya-rezultativ-navchannya-uchniv-1-4-klasiv-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti>
13. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Грамота, 2013. 504 с.
14. Сидоренко В. Психофізіологічні основи трудового навчання – важливий компонент професійної підготовки вчителя. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2010. № 3. С. 25-28.
15. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти (під керівництвом О.Я.Савченко). URL: mon.gov.ua.
16. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти (під керівництвом Р.Б.Шиян). URL: mon.gov.ua
17. Типові освітні програми Нової української школи 1-2 та 3-4 класи. Київ: Видавництво «Світоч» 2019. 336 с.
18. Труш І.В. Календарно-тематичне планування уроків з курсу «Дизайн і технології» у 1 класі НУШ. 2018. URL : schoollife.org.ua/838-2018/
19. Труш І.В. Календарно-тематичне планування уроків з курсу «Дизайн і технології» у 1 класі НУШ. 2018. URL: schoollife.org.ua/838-2018/
20. Тхоржевський Д. О. Методика трудового та професійного навчання. Київ: РННЦ «ДІНІТ», 2000. Ч. І. 248 с.
21. Хорунжий В. І. Практикум в навчальних майстернях з методикою трудового навчання. Тернопіль: СМП Астон, 2003. 220 с.
22. Шість цеглинок в освітньому просторі школи. Методичний посібник/Упорядник О.Рома. The LEGO Foundation, 2018. 32с.

Додаткова:

1. Адам'янц Р. А. Художня праця: Плани – конспекти занять. Харків: Веста «Ранок», 2002. 128 с.
2. Безверхня Г. Виготовлення аплікаційних композицій з природного матеріалу. *Початкова освіта*. 2007. № 33-34 (вкладка).
3. Беркун О. Є. Барви Великодня: Заняття з вишивання. *Розкажіть онуку*. 2006. № 5-6. С. 154-155.
4. Боринець Н. Ізонитка в трудовому навчанні. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2003. № 2. С. 36-37.
5. Борисова С. Великодне яйце з бісеру. *Трудове навчання в закладах освіти*. 2003. № 2. С. 44-47.
6. Ботюк О. Ф. Конструювання з паперу методом орігамі: навчально-методичний посібник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. 64 с.
7. Будак В. Робота з соломкою. *Початкова школа*. 2005. № 9. С. 38.
8. Веремійчик І. Бісерне низання. *Початкова школа*. 2006. № 1. С. 31-33.
9. Веремійчик І. Конструювання іграшок з текстильних кульок. *Початкова школа*. 2004. №1. С. 36.
10. Веремійчик І. М. Уроки трудового навчання у початкових класах: посібник для вчителя. Київ : Педагогічна думка, 2003. 112 с. (Бібліотека вчителя початкових класів)
11. Ветреннікова О. Ромашку ніжну й чарівну на свято матері несучи. *Початкова школа*. 2008. № 4 (вкладка).
12. Волинець Л. Зміст навчання пластичних мистецтв у початковій школі Франції. *Початкова школа*. 2011. № 4. С. 52 – 55.
13. Гамза В. Аплікація. *Початкова школа*. 2007. № 42 (вкладка).
14. Глінка І. Новорічна листівка. *Початкова освіта*. 2006. № 45. С. 24-25.
15. Глобчак В. Особистісно-орієнтоване навчання і виховання молодших школярів на уроках праці у початковій ланці. *Рідна школа*. 2004. №4. С.19- 20.
16. Гордуз М. Нестандартні форми навчання молодших школярів на уроках трудового навчання. *Початкова школа*. 2003. №4. С.1-4.
17. Денисюк Н. Формування в учнів естетичного смаку і творчої активності під час навчання виготовлення квітів з бісеру. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2005. № 1. С. 9-13.
18. Діденко С. А яєчки-витинанки – це прекрасні подарунки. *Розкажіть онуку*. 2004. № 7-8. С. 152-153.
19. Дробчак Я. Елементи геометрії на уроках трудового навчання. *Початкова школа*. 2007. № 12. С. 34-36.
20. Дробчак Я. Листівки-саморобки як засіб розвитку творчості. *Початкова школа*. 2006. № 3. С. 25-26.
21. Дробчак Я. Оптимальний вибір методів на уроках трудового навчання в початкових класах. *Початкова школа*. 2010. № 3. С. 38 – 42.
22. Дубінська В. Вироби з пап'є-маше. Виготовлення моделей посуду. *Розкажіть онуку*. 2008. № 11. С. 126-127.
23. Жадан Л. М. Праця – найвеличніша краса. *Все для вчителя*. 2008. № 5. С. 26-28.
24. Жгута Т. Вчимося вишивати бісером на уроках трудового навчання. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2007. № 3. С. 42-47.
25. Закревська Л. Система уроків художньої праці. *Початкова школа*. 2007. № 8. С. 39-41.
26. Закревська Л. Система уроків художньої праці. *Початкова школа*. 2007. № 9. С. 35-38.
27. Закревська Л. Система уроків художньої праці. *Початкова школа*. 2007. № 10. С. 40-43.
28. Залізко О. С. Конструювання ялинкової прикраси Дід Мороз. *Розкажіть онуку*. 2006. № 21-22. С. 44.

29. Залюбовська Л. Можна все сконструювати з прямокутника й квадрата. Розробки уроків художньої праці. *Розкажіть онуку*. 2006. № 3-4. С. 98-102.
30. Запольська А. Живе у лісі казка: інтегрований урок, 2 клас. *Початкова освіта*. 2005. № 19 (вкладка).
31. Заровська Л. І. Перенесення малюнка на тканину. *Все для вчителя*. 2003. № 34. С. 60-61.
32. Іваницька Л. Пізнання навколишнього світу через оригамі. *Початкова освіта*. 2003. № 1. С. 10-11.
33. Коберник О.М., Сидоренко В.К. Методика трудового навчання: проектнотехнологічний підхід: навч. посіб. / [за заг. ред. О.М. Коберника, В.К.Сидоренка]. Умань: СПД Жовтий, 2014. 216 с
34. Калібабчук Т. П. Диво-витинанки. *Початкове навчання та виховання*. 2008. № 7. С. 19-23.
35. Козак К. Узгодження силуетної форми й декору. Декоративний коник (1 кл.). *Початкова освіта*. 2007. № 42 (вкладка).
36. Копитіна І. В. Умілі ручки. 1 клас. Альбом-посібник з трудового навчання 2-е видання, доповнене та перероблене. Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О. В., 2009. 80 с.
37. Копитіна Н. Умілі ручки. 2 клас. Альбом-посібник з трудового навчання. Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О. В., 2011. 64 с.
38. Копитіна Н. Умілі ручки. 3 клас. Альбом-посібник з трудового навчання. Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О. В., 2010. 64 с.
39. Копитіна Н. Умілі ручки. 4 клас. Альбом-посібник з трудового навчання. Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О. В., 2011. 64 с.
40. Котелянець Н. Проектно-технологічна діяльність молодших школярів. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2006. № 1. С. 12-14.
41. Ебру малювання на воді. URL: <http://www.mymagickey.com/index.php/ebrumalyuvannya-na-vodi>.
42. Ліщинська-Кравець Г.Л. Техніки вишивання. 2010. URL: <http://vishivanka.net.ua/article/5>.
43. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: навч.-метод. посіб. Київ : Видавництво А.С.К., 2004. 192 с.
44. Шахінкая І.Розвиваємо творчі навички: техніка малювання на воді – ебру. 2019. URL : <http://mini-rivne.com/malyvanna-navodi-embry/>.
45. Що таке квіллінг? Ідеальна техніка для початківців. Корисні поради на кожен день. URL : <http://vidpoviday.com/shho-takekvilling-idealna-texnika-dlya-pochatkivciv>.

Список рекомендованої літератури

(Мистецька освітня галузь)

Основна література

1. Ковальов О. Образотворче мистецтво в школі 1-7 кл.. Суми: ВТД «Університетська книга». 2019. 389 с.
2. Красовська О. О. Образотворче мистецтво з методикою викладання у початковій школі : навч. посібник. Львів : «Новий Світ», 2020. 292 с.
3. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я., 1-2 клас. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.1-2.Savchenko.pdf>
4. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я., 3-4 клас. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.3-4.Savchenko.pdf>
5. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б., 1-2 клас. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.1-2.Shyyan.pdf>

6. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б., 3-4 клас.
URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.3-4.Shyyan.pdf>

Допоміжна література

1. Аторіна В.М. Становлення естетичного виховання особистості в епоху Просвітництва. *Наука, освіта та суспільство: тенденції, виклики, перспективи*: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (м. Полтава, 1 лютого 2022 р.). Полтава: ЦФЕНД, 2022. С. 7-8.

2. Аторіна В.М., Пилипенко Т.Д. Образотворча діяльність як засіб розвитку мистецько-творчої компетентності дошкільників. *Theory and practice of modern science: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the IV International Scientific and Theoretical Conference, October 28, 2022. Kraków, Republic of Poland: European Scientific Platform*. Р. 124-126.

3. Калініченко О. В., Аристова Л. С. Мистецтво : підруч. інтегрованого курсу для 3 кл. закладів загальної середньої освіти. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2020. 129 с.

4. Калініченко О. В., Аристова Л. С. Мистецтво 1 клас. Київ : Освіта, 2018. 132 с.

5. Калініченко О. В., Аристова Л. С. Мистецтво 2 клас. Київ : Освіта, 2019. 141 с.

6. Кириченко М.А., Кириченко І.М. Основи образотворчої грамоти: навчальний посібник. 2-ге вид., перероб. і допов. К.: Вища школа, 2002. 190 с.

7. Ковальов О. Декоративно-прикладне мистецтво у школі. 1-7 клас: навч. посібник. Суми: Університетська книга, 2006. 144 с.

8. Ковальов О. Образотворче мистецтво в школі 1-7 кл.. Суми: ВТД «Університетська книга». 2019. 389 с.

9. Коновець С. Творчий розвиток учителя образотворчого мистецтва. Рівне: Волинські обереги. 2009. 384 с.

10. Коновець С.В. Образотворче мистецтво в початковій школі. Київ, 2000. 79 с.

11. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей: Навчальний посібник. Київ: Кондор, 2006. 200 с.

12. Малицька О. В. Образотворче мистецтво з методикою навчання: навч.- мет. посіб. Бердянськ : БДПУ, 2016. 344 с.

13. Малініна А.О., Малиніна І.О., Гриднєва О.Ю. Великодній сувенір. Українська народна писанка: Навчально-методичний посібник. Харків: «Скорпіон», 2005. 48 с.

14. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва у початковій школі: посіб. для вчителів. Харків: Веста: «Ранок», 2016. 256 с.

15. Масол Л. М. Нова українська школа: Методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 3-4 класах ЗЗСО на засадах компетентнісного підходу: навч.-мет. посіб. Київ, 2020. 160 с.

16. Масол Л. М., Гайдамака О. В., Колотило О. М. Мистецтво : підруч. для 3- го кл. закл. заг. серед. освіти. Київ : Генеза, 2020. 136 с.

17. Масол Л. М., Гайдамака О. В., Колотило О. М. Мистецтво 1 клас. Київ : Генеза, 2018. 129 с.

18. Масол Л. М., Гайдамака, О. В., Колотило О. М. Мистецтво 2 клас. Київ :Генеза, 2019. 121 с.

19. Методика навчання мистецтва у початковій школі: Посібник для вчителів / Л.М.Масол, О.В.Гайдамака, Е.В.Белкіна, О.В.Калініченко, І.В.Руденко. Харків : Веста: Видавництво «Ранок», 2006. 256 с.

20. Мистецтво : підручник інтегрованого курсу для 1 класу закладів загальної середньої освіти / І. Б. Стеценко, С. М. Садовенко. Київ : Світоч, 2024. 112 с.

21. Мистецтво: особливості викладання в початковій школі: навчально-методичний посібник / автор-уклад. В. П. Мартинова. Харків: Друкарня Мадрид, 2019. 111 с.

22. Островський В. М., Федун Г. П. Мистецтво 2 клас. Київ : Богдан, 2019. 126 с.

23. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва. Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін. Київ: Освіта України, 2008. 274 с.
24. Паршук С. М. Образотворче мистецтво з методикою навчання: методичні рекомендації. 2020. 81 с.
25. Пасічний А.М. Образотворче мистецтво. Словник-довідник. Т.: Навчальна книга – Богдан, 2003. 216 с.
26. Рожнова В. М. Проблема естетичного виховання особистості в науковій вітчизняній думці в добу Відродження. *Глухівські наукові читання – 2018. Актуальні питання суспільних та гуманітарних наук*: матеріали VIII міжнародної інтернет-конференції молодих учених і студентів (м. Глухів, 4–6 грудня 2018 р.) / відп. за випуск О. О. Вишник. Глухів, 2018. С. 397–399.
27. Рубля Т. Є, Щеглова Т. Л., Мед І. Л. Мистецтво 1 клас. Київ : Ранок, 2018. 143 с.
28. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька. Навчальний посібник Тернопіль: Навчальна книга «Богдан», 2005. 360 с.
29. Сучасні підходи до уроку образотворчого мистецтва: навч.-метод. посіб. для вчителів образотвор. мистецтва / Т. М. Артюшенко та ін.; за заг. ред. Л. В. Серих. 2-ге вид. Суми: НІКО, 2015. 110 с.
30. Яремків М.М. Композиція: творчі основи зображення. Навчальний посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. 112 с.
31. Kaynar Tanira, Ayse Cakir Ilhanb, Ayhan Ozerc, Zulfikar Denizd Teaching Visual Arts in Primary School Teaching Departments with Postmodern Art Education Approach. URL: <http://surl.li/iugio>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА (Фізкультурна освітня галузь)

Основна література

1. Нова українська школа: методика навчання фізичної культури у 1–4 класах закл. заг. сер. освіти : навч.-метод. посіб. А. А. Боляк, Г. А. Коломоєць, А. А. Ребрина, Н. Л. Боляк. Київ. : Видавничий дім «Освіта», 2021. 160 с.
2. Кельбас Я.О., Цись Д.І. Розвиток координаційних здібностей та рухових навичок у учнів засобами спортивних та рухливих ігор. *Наука та освіта в умовах війни: Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка*: збірник матеріалів звітної науково-практичної конференції здобувачів вищої та фахової перед вищої освіти. За заг. ред. Луценка Г.В. Глухів. 2024. Ч.2. С. 513-515.
3. Солощенко Д.Ф., Цись Д.І. Рівень фізичної підготовленості у дітей початкової школи засобом оздоровчої гімнастики. *Нова українська школа очима студентів : матеріали III Всеукр. Інтернет-конф.* (Глухів, 19 травня 2021 р.) / відп. за вип. І.В. Мозуль. Глухів, 2021. 129 с. С114-116.
4. Цись Д.І. Впровадження високоінтенсивних інтервальних тренувань під час уроків фізичної культури в початковій школі. «Наука і техніка сьогодні» (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Фізико-математичні науки», Серія «Техніка»): журнал. 2024. № 13(41) 2024. С. 755-764.
<http://perspectives.pp.ua/index.php/nts/issue/archive>
DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-13\(41\)-755-764](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-13(41)-755-764)
5. Цись Д.І. Ефективність занять фізичного виховання з використанням сервісу Google у підготовці майбутніх вчителів початкових класів. Олімпійський та паралімпійський спорт. Суми: Сумський ДПУ ім. А.С.Макаренка. 2024. № 4. С. 69-74
<https://journals.spu.sumy.ua/index.php/sport>
6. Tsys D. Forming a healthy lifestyle for primary school children. European vector of modern education, science and production. Series of monographs Slovak Publishing House NES

Додаткова література

1. Аксьонова О. П. Школа компетентностей на уроках з фізичної культури в початкових класах. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2018. Випуск 3 К (97). С. 25–32.
2. Байрачна М.М.Віршовані фізкультхвилинки. *Розкажіть онуку*. 2003. № 10-11.с.16
3. Васьков Ю. В. Система фізичного виховання. 1-4 класи. Харків.: Вид-во «Ранок», 2009. 224 с.
4. Ващенко О.М, Люріна Т.І., Романенко Л.В. Фізкультхвилинки в початкових класах: навч.-метод.посіб. Київ.: Навч.кн.,2002. (Сер. «Здоров'ятко»)
5. Ващенко О.М. Години здоров'я в початковій школі: навч.-метод.посіб. Київ.: «Шкільний світ», 2007. с. 66 – 93
6. Круцевич Т.Ю. Теорія і методика фізичного виховання /За ред. Т.Ю.Круцевич. Київ.: Олімпійська література, 2008. Т.1., 428 с.
7. Огнистий А.В. Теоретико-методичні основи фізичного виховання учнів молодшого шкільного віку (опорні конспекти лекцій). Тернопіль: ТДПУ, 2001. 60 с.
8. Цись Д.І. Використання комп'ютерних технологій під час навчання в початковій школі. *Наука та освіта в умовах війни: Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка з нагоди 150-ї річниці заснування університету: матеріали щорічної звітної науково-практичної конференції викладачів, докторантів, аспірантів, молодих учених та здобувачів вищої освіти (23-24 травня 2024 р.)*. Глухів. 2024. С. 198-200.
9. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів / Богдан Шиян. Ч. 1. Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2001. 272 с.
10. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів / Богдан Шиян. Ч. 2. Тернопіль : Навчальна книга —Богдан, 2002. 248 с.

Інформаційні ресурси

1. Козачук В. К. Школа формування компетентностей школярів на уроках фізичної культури [Електронний ресурс] В. К. Козачук. Режим доступу: mga-sport.blogspot.com/p/blog-page_23.html
2. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 1 – 2 класи, затверджені рішенням Колегії Міністерства освіти і науки України від 22 лютого 2018 року. [Електронний ресурс], розробленої під керівництвом О. Савченко Київ, ТД «Освіта – Центр плюс», 2018р.-240с. Режим доступу: <https://naurok.com.ua/kalendarne-planuvannyaz-z-fizichno-kulturi-i-ii-semestr-nush-80553.html>.
3. Фізична культура навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1 – 4 класи. Розробленої під керівництвом Круцевич Т.Ю., Л.І. Іванова [Електронний ресурс]. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
4. <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/derj-stand.html> - Державний стандарт початкової освіти.

Основна література

(Інклюзивність)

1. Білецька Л. Інклюзивне навчання : перші кроки в Україні. *Дошкільне виховання*. 2007. № 4. С. 12–15.

2. Будник О.Б. Інклюзивна освіта: навч. посіб. для студентів спеціальності «Початкова освіта». Івано-Франківськ: ПП Бойчук А.Б., 2015. 152 с.
3. Будяк Л. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: навчально-методичний посібник / за заг. ред. Л. Даниленко. Київ, 2007. 172 с.
4. Діти з особливими потребами у початковій школі: поради батькам. Книга/За ред. В.І.Бондаря, В.В.Засенка. Київ: Науковий світ, 2006. 210 с.
5. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: Монографія. Київ:Самміт-Книга. 2009. 272 с.
6. Колупаєва А.А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку у загальноосвітні навчальні заклади. Київ, 2007. 458 с.
7. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. «Інклюзивна освіта: від основ до практики»: [монографія]. К. : ТОВ «АТОПОЛ», 2016. 152 с. (Серія «Інклюзивна освіта»).
8. Нагорна О.Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами : навчально-методичний посібник. Рівне, 2016. 141с. Друге видання.
9. Пантюк Т.І., Невмержицька О.В., Пантюк М.П.. Основи корекційної педагогіки: навчально-методичний посібник. 2-ге видання, доповнене і перероблене. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ, 2009. 324 с.
10. Шевців З.М. Основи інклюзивної педагогіки: підручник. Видання 2-ге, виправлене, доповнене. Львів: Новий світ. 2000, 2019. 264 с.

Допоміжна

1. Бондар В. Інклюзивне навчання як соціально-педагогічний феномен. *Рідна школа*. 2011. № 3. С. 10-14.
2. Бут Т., Ейнскоу М. Індекс інклюзії: розвиток навчання та участі в життєдіяльності шкіл: посібник / пер. з англ. Київ: Плеяди, 2015. 190 с. URL: <http://www.ussf.kiev.ua/ieeditions/264>.
3. Данилова Е.В. Інклюзивное образование как долгосрочная стратегия. *Социалитика информ.-аналит. портал*. 2007. URL: <http://sopolitika.ru/rus/conferences/3985/3986/3988/document4065.shtml>
4. Індекс інклюзії: дошкільний навчальний заклад: Навчально-методичний посібник. /Кол. упорядників: Патрикеева О.О., Дятленко Н.М., Софій Н. З., Найда Ю. М. Київ: Тов. «Видавничий дім «Плеяди». 2011. 100 с.
5. Колупаєва А.А. Програма курсу «Основи інклюзивної освіти» для вищих навчальних закладів, які здійснюють підготовку фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра (спеціаліста, магістра педагогічного спрямування). Київ: «А.С.К.», 2012. 31 с.
6. Колупаєва А.А. Реформування спеціальної освіти у країнах пострадянського простору. *Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі*: Наук.-метод. зб. Випуск 6. Київ: Науковий світ, 2005 С. 33-39.
7. Компанець Н. Організація роботи асистента педагога в інклюзивному середовищі за допомогою програмово-методичного комплексу. *Дефектологія*. 2013. № 3. С. 21-25.
8. Концепція розвитку інклюзивної освіти [Текст]. *Соціальний педагог*. 2010. № 4. С.3-6.
9. Корекційна педагогіка. Вісник Української асоціації корекційних педагогів. 2009. №.4.
10. Корой Е.Ф. Особенности инклюзивного образования в республике Молдова Минский городской методический портал. Минск, 2009. URL:<http://mp.minsk.edu.by/s>
11. Кузава І.Б. Інклюзивна освіта дошкільників, що потребують корекції психофізичного розвитку: теорія і методика: монографія. Луцьк, ПП Іванюк В. П. 2013. 292 с.
12. Луговський А., Сварник М., Падалка О. Реабілітаційний супровід навчання неповносправних дітей. Луцьк: Колесо, 2008. С. 49–60.
13. Національна доктрина розвитку освіти в Україні у 21 столітті. *Програма підтримки вироблення стратегії реформування освіти*. Міжн. Фонд „Відродження”, Київ, 2001.

14. Путівник для батьків дітей з особливими потребами : навчально-методичний посібник у 9 книгах /За заг. ред. Колупасової А.А. Київ : ТОВ ВПЦ «Літопис-XX» 2010. (Серія «Інклюзивна освіта»).

15. Семак С. Інклюзивна освіта: сутність, поняття, термінологія. 2012. URL:<http://doshkilla.blogspot.com/2012/03/blog-post.html>.

16. Синьов В., Шевцов А. Нова стратегія розвитку корекційної педагогіки в Україні. *Дефектологія*.. 2004. № 2. С. 6-11.

17. Loreman T., Deppeler J., and D. Harvey. Inclusive Education : Supporting Diversity in the Classroom / 2nd ed. [Інклюзивна освіта: збереження розмаїття в інклюзивному класі] [Текст]. Allen & Unwin, 2011. 301 p.

18. Pierangelo, R. & Giuliani, G.A. (2009). Assessment in special education: A practical approach. Methods of Assessment and Testing Considerations (Ch.3).

Інтернет-ресурси

1. Міністерство соціальної політики. URL: <https://www.msp.gov.ua/>
2. Служба захисту дітей. URL: <https://www.children-ukraine.org>
3. Інклюзивне навчання. URL: <https://mon.gov.ua/tag/inklyuzivne-navchannya?&type=all&tag=inklyuzivne-navchannya>

4. Про організацію освітнього процесу осіб з особливими освітніми потребами у 2024/2025 навчальному році. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-osib-z-osoblyvymy-osvitnimy-potrebamy-u-20242025-navchalnomu-rotsi>.